نوټ: اسم کتاب در صفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ئی په ژبه او بیان لویکا او تمیز ئی
ورکا لنورو حیوانانو په نطق؛ او وینا سره او خپل کلام پاک ئی نازل کا په افصح
بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام دیتولو بلغا او فصحا ستاینه او
سپاس دی هغه خاوند لره چه بلیده ده نسته بل خاوند او نه بل بادار دوګر یو
ښبنش دی دی په انسانان پخوږ و نبرو یالی او د هری بلیغی وینا
ملهم دی درود نامحدود په هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام
په موږ تی راو ښوله هیله لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کائناتو تر ده جار سم
دی دی نامور د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی د ده په اولاد او اصحابو په پر اسمان د هدی

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهبر ستوری دی او د پیغمبر دګوتمی ځلان نګین کړ دوی نوای د دین
سپه سالار بر له موږه ورکړ دوای او د رحمت ور بو نسکور

بیت

د هر دی داسمان ستوری ‌ ‌ ‌ ځی رڼا یی لوری په لوری
ستاینه یې موږ ته کړه روښانه ‌ ‌ ‌ دوی د دوی خوږ بن پخپانه

بخاص کړه د خدای رحمتونه دوی نازل پر ځلورو یارانو د نبی پر غوره
ملګریو او دوی پر ټولو او د خاندان اما بعد په دی پوه شی چه دنیا دانسانو
غوره خاصه ده او د نطق تاج هغه د کرمنا تاج دی چه خالق تعالی د
~~غوره خاصه~~ آدم پر سر کښود کړ او په هره زمانه کی خدای تعالی پر انسانانو کی
غوره شاعران او د دنیا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن دګټل سوا
او د دوی دنیاوی بر کله داسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح په
موی او د خوږ وزړه ومرهم وی زه چه محمد هوتک یم او په اصل پښتون
په قندهار کښی او سیم له پیره ده چه په ویلو د داسی دنیاوی بخت یم او د پښی
او ور ځی می هم د غمګار دی دا دیرو قتونه تیر سول چه باغونه په زه دیره

شاعرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کا بندم او د دوی احوال سره را نقول کاندم مګر زمانې ماته فراغ نه را کاوه او دا هیله مې په زړه کې وه چه سوه ځکه چه پر قندهار د ظلم او د جفا تورتم پروت وه او هیڅ آرام نه درلود او نه فراغ ګاهې به مغولو چپاو ونه کړل او ګاهې به د ګرګین دستم سوران وه او س چه حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو ځځه او فارغ سوه زړونه زموږ او زموږ ملک حاجی میرخان علیه الرحمه دوی له قندهار و یا سته او پښتانه دی د دوی له جور آزاد کړل نو زما زړه فارغ سوله اندوه او قلم مې تړوا جنسیت هغه وقت چه زمانه ارادی خبر سوه موږ د پښتنو دستر ګو تور امام المسلمین و ابن قاتل الرفضه والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین هوتک	په ملکانو کې دی دی لوی ملک
د حاجی میر عنقلی زوی ګرځیت	خالقه تل دوی ځلان داغمی

نوی زه وغو ښتم خیل دربار ته او ماته دی تشویق وکا او الطاف ی ښکاره کا په دا خیله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره را نقول کاندم خلمه چه زموږ پاد شاه او د ښاغلم خیلو دره سر شاه حسین خلد الله ملکه و سلطنته پخیله هم د ښی وینا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چه ژر تر ژر

(c) ketabton.com: The Digital Library

لي سي او د پښتنو د شاعرانو احوال ټول کړي سي ښکاره دوي په ماله
د ډيرو شاعرانو د پښتنو احوال ئې ندي راټول کړي دي او هغه وقتونه
زيدم له وګړيو څخه مي د ډير سبه حالونه او رېدلي دي او اوس هغه ټول
لله په عونستي کابزم دي کتاب نوم دي پټه خزانه ځکه په دل
ن
راغلي دي په پټه وا ونو ښکاره خالق تعالی دي لټوله مسلمانان
موږ د پادشاه سيوري دي تل دي او دايم په دغه کتاب په ما
او سځ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه و سنه ۱۱۴۱ هجري
درو خزانو منقسم دي لمړي خزانه په بيان د هغو شاعرانو په چه ا
دوهمه خزانه په بيان کي د هغو شاعرانو په اوس ژوندي دي
په بيان لبنی د هغو ارتيښو او ښځو چه دو پښتنو ... ند با ند

لمړي خزانه

د هغو شاعرانو چه پخوا تېر سوي او موږ ته ددوي وينا دي ښکاره د
المشايخ قطب العارفين و زبدة الواصلين بابا هوتک عليه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولږی و او د تولو پلار بابا غلجي ورحمة الله علیه چه پخپل وقت کښی مشر گڼل کیدی د پښتنو
بوټک په التغر کی زیږیدلی و په سنه هجری ۶۶۱ کی او هغه وقت چه لوی سو
نو یکا د خدای عبادت او په التغر او سوری کښی د قوم سردار او بادار و نقل دی
چه په هغه وقت کی به بر ځل مغولو دارغند او یرغامه ولوټ کاوه التغر او اولان او کلا
بری تالا کول بابا هوتک ځپل قوم ونه رانتول کړل او د سره غرسردی پر مغولو تحمله بوتله
پر دی جگړه کی مغول تالا سول او د پښتنو گړندیو دیر وشړل مانه ځپل پلار داود خان
داسی نقل وکا چه سوری غر په دغه روڼ د مغولو په وینو داسی لجند سو چه پلو شو
د لمر به بر پښتانه کا په دی شخړه کښی پښتانه دلبرا او بی ځواک وه چه د سرو مغولو
بیتبره راغله او اخیستلی وکانو یوشو غښتلی د بابا هوتک خیلوان ومړل بابا هوتک
په لوړ ... دا ... بولوله او په غیشوی د مغولو تتر شه نه شیرل غښتلیو میره و
بچه دا سندره او ویله په جگړه تو دیدل ترڅو چه سور غری د مغلو په وینو ولاړه
او تول ی پیښاکړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلی

بیتونه

پر سور غر بل راته نن اور دی ‖ وگریه جور راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلي کور باندي مغل راغی
غبنلیو تنګ کړي دا موواردی
په پښتنا ئی ی بلخاموړی
آدم رعنی غبنلیو راسی
توري تیري غشي ترلاسی
زلمو په غشیو کړي وار ونه
ور وړاندي کړي چپل تتر ونه
زماد زلمو وینی بهیږی
میرڅی رغلی او تر هیږی
پښتنو هلي پر غزه جنګ دی
مهال د توري دی ونګ دی
زلمو پر ننګ ځانونه مړه کړی
د پښتنا مخکي ساته کړی

هم په غزني هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلي کور باندي مغل راغی
پر تنګ ولاړ د پښتنا سی
پر کلي کور باندي مغل راغی
د تیرو تورو ګزار ونه
پر کلي کور باندي مغل راغی
مخکي او غرونه په سرکیږی
پر کلي کور باندي مغل راغی
سور غر په وینو د دوی رنګ دی
پر کلي کور باندي مغل راغی
دښمن په غشیو مو پیده کړی
پر کلي باندي مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنګونه وکړل او د ارغند او پوري خواته ی وشړل او هر کله به د اتغر او مرغي غبنلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

به مغول ننوتل بابا هوتک چه سپین بږیری سوځری نه او یا کال وپه سنه ۷۴۰ هجری
وفات سو

ذکر د کشف اسرار شیخ ملکیار چه د بابا هوتک

مشر زوی واو تر هغه پلار وروسته د قوم د مشرتابه بګړی په سر کړه نقل کا
ږی چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او توتمند سړی و په ځنګلو کی به ئې لسو تنو سره به وپه هغه
سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پنځو ویشتو کالو زلمی و هسی وائی چه ملکیار بابا
د سیوری په لټو کی ډیر خپلوان را ټول کړل او هلته ئی کارینو ونډو کښل او خپل زلمی ئی په
کښتنو کړنو وګمارل مغول چه په دغو وادیو غوبرن سول پر سیوری ئی یرغل وکا او د
ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو مینی ورانی سوی او ځنی
ولاړل مړه ئی او [illegible] تر خنی هم وخاته والوزی خواته هلته ئی خپل زلمی سره یټول او پر
راغلل مغول ئی وشړل او سیوری ئی بیا ودان کړی هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹
هجری کی په پسرلی ترنک ډیر ډک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت ئی چه نو څو
اوښو [illegible] کړه غاړی غاړی بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک څنډ وته راغی هسی سندره ئی
وویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیدی د ترنک بهیږی غاړی تر غاړی زما زړګی خوځیل لالی غواړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړ وزه مړ وزه + د ترنګ مړ وزه + خاوند درېځه + چه درکې مومې + زما خپله سوده

که نیژدې نیژدې + نیژد بیلتون دی + نیژده نیژ ومړي + په ویږ ژړ لی + په غم ژبون دی

که اوږدې اوږدې + په زړه مې اوږدې + دا اوس موچ کا + د ویر نیژ وند + بل د ویر په زور دی

څمڅنډ یوسه + سپینې سپوږمۍ + ورته ووایه + چه ترنګ تال کړم + ستا له خوا تکیه

که خېړ و خېړو + او بوسوان کړې + بل ملکیار دی + پاته لیار دی + سوبی جانان آباد

نقل کا چه ملکیار بابا دا سندرې وویلې د خاوند په قدرت ترنګ یو او بند ولړګی ماوې او دلته درود

دیوې څنډې او بلې څنډې په ټلو او غږ د لبنی بند سو په ترنګ یو پل جوړ سو میار بابا هم

پردې پل تیر سو او خپل مقصد ته واصل سو   نقل کا چه یوه ورځ ملیار بابا

د خپل تره توخی کوره ته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابا ئې ولید چه ښتی تیره کا ملید ځنی ښبنته

وکا چه تره بوره دا څکړې هغه ویل د مغولو په جګړه کې ستا ملا تړم ملیا. بابا دعا کړه ورته

چه تر بوره تل سو بمن او سپی وایي چه هر وقت به نور بابا په جګړه کې برې موند او ماته ئې د هیچا

په یاد نده   هسې نقل کا چه یوه ورځ د مغولو تا ږاک پر سیوری راغی او هغه وقت

د ملکیار بابا په کلا کې څوک نه و پیر ته له ښتحمیو نور بابا چه خبر سو ژر ئې ځان هغه کوټ

ته ورساوه او په یوه تن ئې مغوله شړل او ډېرې مړه کړل دا قول د ملکیار بابا دعا برکت و

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خربنبون سړبنی رحمة الله علیه د پښتون بابا

د کسی د عبدالرشید (ملیمی) و خاوند تعالی ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړی و د خدای

په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکی لا رخصت سو او د خپلو اولاد و سره

راغی که کسی څخ غوری مرغن ته او کله به و لاړ د غندان غره ته او هلته به ی خدای تعالی

ستاید او لمانځه او په کال کی به یو وار تلی د خپل تره بیتنی نیکه لید ته به ی کوله او پسله (وفاته)

به ی هم زیارت ته ورتلی خربنبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیتنی نیکه زوی ځو لوی سو

او هغه وخت چه خربنبون د کسی له غره غندان ته راتلی نو اسماعیل بابا به ده پسی د پیر

و شړل سهی وایي چه یو وقت خربنبون بابا او اسماعیل د سربن او بیتنی نیکه په مخ کښی

ناست وه دوی کور و د کسی په غره نو خربنبون د پلار او تره لخوا په تګ او رخصت

ماذون سو اسماعیل نیکه داسی ناری وکړلی

که یون دی یون دی + مخکی بلیتون دی + له کسی غره څخه + ځی خربنبو ندی

که وروره وروره + خربنبون ورور ده + ته څه بلیتون کړی + زما و پیر ته ګوره

په څپو مرغی له + تورنا کرغی له + همزولی یا ته + څه څه برغی له

د خدای د یار ده + خربنبون یار ده + چه پیر مو نکړی + زموږ کهول وار ګا

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې ریږي + یار مې بېلېږي + بیاتون ی اوړدی + ځان په سو ځېږي

نقل کا په اسماعیل بابا خرښبون بابا هسې عبرګون وکاوه

ځلوريځ د خرښبون بابا

بېلتانه نار دمی وسوځ په کور باندي | زړه بو هېرېږم په به شوي کلبه جېښ په وړاندي

له ځېلوالو به بېلېږم په سر وستر ګو | دوا ړه ستر ګي مي په وينو دي ښوړاندي

اسماعیل ستا نا رومي زړه ګي هېري کي | بېلتانه خرښبون بيا له تا پردي کي

نه هېرېږي که مې بيا نه ستا يادي کي | په ځېر د وير به پري سي زړه مراندي

ځه ځه په ارېږ ديون حي دي ځم کله ته | د يانه ځوري به اچوم وترخ ته

ستاسي ياد بې وي لبس زيږه وسخ ته | که دا مځکه غوند ټول اشي لاندي باندي

نقل کا چه خرښبون بابا ولاړ په مرغه کي هيشت سوا وهلته هم وفات سو په کال هجري ۴۱۱ و ستـه وروسته ی زامن هم په غوږه مرغه کي او سيد له او د کاسي اولاد بيا ړ ته ولاړه د کسي غږه او پښين په لتو کي هيشته سول او د کند او زمند اولادو نه خپاره سول او ولاړه ل د ننګرهار او خېبر او پېښور لتي ی وينو لي

ذکر د قدوة الواصلين مظهر تجليات الهي شيخ متي خليل غوريا خيل سړبني عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولي شیخ متي د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خلیل زوی و خلیل
د غوریاغوري یاد کړه ابن خربنبون زوی و چه حضرت سربني قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و ما ته داسي نقل وکا چه د خربنبون علیه الرحمه مرګ په مرغه کې و
او اولادې هم په ارغسان او مرغه او پښین کې سره خپاره شول څنې ورپول د
ژوب او کوهنک غره ته او امران او حسن د شیخ متي ورو نه پر سپخه غره او سیدل
چه ورو ته د مشرورو په نامه مشهور شو د خواجه امران غرا و بې خالا د ده ی
خور په پښین کې و چه هورې ی زیارت دی یو بل ورورې و په ګرمام کې شیخ دی
نقل کا چه شیخ متي قدس الله سره په کال هجري ۶۲۳ زیږیدلی و او په عمر د پنځه
شپیتو کالو د ترنک له ~~سر دده~~ پر غاړه وفات شو او پر سپخه غونډی لویه شیخ دی چه
کلات باندې سی نقل کا چه پر سپخه غونډی هیڅ او به نوی او د لي له لي پیښنا نه او لاده
چه په دوبي د ده زیارت ته تلل د ترنک له دوده به ی او به ورسره وړلی یوه ورځ
شیخ محمد زیرک د ده مشر زوی د ده په زیارت کې د ننه د یر ترې وکړی کتل د متي بابا
له قبره سره نژدې او به را د غوري څیدې او هلته به اندې چینه پیدا شوه دا او به تر
اوسه هم بهیږي او زایرین ئی څښي نقل کا چه شیخ متي بابا لوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوندمین سرې وده اولاد ولاړل او په پېښور او بدرنی کې میشته سول او هلته له دوی ځخه لوی لوی ستانه راوتلي شیخ زهېر د شیخ امران ځخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او ددین مرشد و په غندان کی یو کتاب وکښلي چه نوم ی و دخدای مینه په دغه کتاب کی متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او د امي مناجاتونه ی دویل چه د هغو نه ی ویلي کول دغه یو شعر بالخیله پلاره او ریدلی و چه نقل ی کاندم

شعر

پر لویو غرو هم په دښتو کی | په لوی سهار په مینو ښپو کی
په غاړه بوغ او په شپیلکو کی | یادوېر ژړلو په شپیلو کی

ستا د یاد ناری سوری دی

دا ستا دمینی ننداری دی

جنډی زرغون که په بیدیا دی | د بربنا ځوانه په خنداد ی
ترانک چه ځردی په ژړادی | دا ټول اغېز دمینی ستا دی

ټوله بنګلا دی ستاله لاسه

ای دیاسوالو پا سه پاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کہ لمر سرو بناندمخ ی سپین دی
یا دسپوږمیه تنذی ورین دی
کہ غړدی ښکلی پرېمتین دی
لکہ ہنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا داپلوشہ د ه
وای یو سپکه نندار ه د ه

دلته لوی غروند زرغونیږی
دشروندوږمی پکښی چلیږی
بوراوی شاوخواکیږی
سترګی لیدوته ی ہسیږی

لوی خاونده لقوادرتہ ی
تل د نړی په ښکلیده ی

خاوندہ ښکلی ستاجمال دی
ښکاره ی لوی پلوکمال دی
کہ ورځ نه شپه کہ پری کال دی
ستا دقدرت کمکی مثال دی

ستا دلوړ نویو رنا د ه
دلته په جوړه تماشا د ه

زړه می داستادینی کوردی
سوی دعشق په سوځنداور دی
رپی وتاته ستاپرلوردی
بیلدی ہیڅ دی ورکړی پلوردی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو بنا د دی
که نه وی دغه نور برباد دی

په غرو کی ستا د عشق شیلکی دی | د دی نری په عشق سمی دی
که غټ که وړه که پلنه نری دی | ستا د جمال ځری هر شی دی

چه پر دنیا می سترگی پری سوی
ستا د جمال په ننداری سوی

نه هسک نه محکه و نه تور تم و | تیاره خپره وه تول عدم و
نه ابلیس ؤ ی آدم و | ستا د جمال سو چه پیر تم و

په سو بنکاره ښکلی دنیا سوه
ری خلق
د پنځ پر لوری ی رڼا سوه

مزه چه څرگند پر دی دنیا سوم | د ښکلی ځ په تماشا سوم
ستا پر جمال باندی شیدا سوم | لیونی سنتی راحلا سوم

په ژړا زاړم چه بیلتون دی
همه پردیسی بل می تون دی
ژ ځای

دیږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګړیو ولي متي ژاړي | سوړی ئی او ری غاړی کلاړی
څه غواړې څه وایې څه باندې | خپل قوت او کور و کلي ګړاړي

چونی چه بیل سی نیمه خواسی
تلي دبنه په لور ژړاسی

نقل کا وه سی چه دشیخ متي علیه الرحمة کتاب د خدای مینه به تل دده پر بډیره پروت و او وګړیو به هغه پارکی بې غول او هرچا به ویل نو بهی ژړل هغه وقت چه مغول راغلل هغه کتاب ی واخیست او ورسته نسوه څرګنده چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امیر کروړ زوی د امیر پولاد سوري غوري نقل کا منبة الواصلین شیخ کته متي زی غوریاخیل په کتاب لرغوني پښتانه کی چه دی نقل کا له تاریخ سوري څه چه په بالشتان ی لیکلی او موندلی وشیخ کته علیه الرحمة هسی وایي چه په تاریخ سوري کی راوړي چه امیر کروړ د امیر پولاد سوري زوی و چه په کال ۱۳۹ هجري د غور په مندیش کی امیر سو او جهان پهلوان ی باله وایي چه د غور کوټونه او د بالشتان او خیسار او تمران ماڼی ده برکوشک ی ټول ونیول او د رسالت له سهوله ی په خلافت کی ډیر لوی ملکونه وکړل نقل کا چه امیر کروړ ډیر غښتلی او پهلوان و په یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنګاورو سره جنګیدی ځکه ئي نو کروړ باله چه معنی ئي ده کلک او سخت وائي چه امیر کروړ به په دوبي زمين د زرکي وو او هستي ئي ماني درلوده چه کیفیت د منديش پښان و او په دغه ځای کښي ښکار کاوه او عشرت په تاريخ سوري کي راوړي چه دا امیران له پرېږو پخوا او بالشتان او بست کي وو او د هغه سوري نومي له اولاده دي چه د سهاک له پښته و امير پولاد په هغه دعوت کي شريک وه چه ابوالعباس سفاح د بني اميه سره جګړه کړې له او ابومسلم ئي هم مرستي و په تاريخ سوري محمد ابن علي البستي داسي کښلي دي چه د عباسي دعوت په جنګو کي چه امیر کروړ له ميري سوبي وکړلي نو ئي دا بيتونه وويل چه ويارنه ئي بولي هغه دا دي چه شيخ کته عليه الرحمة تاريخ سوري را نقل کړي دي

ويارنه د امير کروړ جهان پهلوان

زه يم زمري پر دې نړۍ ملا اتل نشته	په هند و سند و پر تخار او پر کابل نشته
بل په زابل نشته	لما اتل نشته
غشي د من مي ځي برېښنا پر ميرځمنو باندي	په ژوبله يونم يرغالم پر تښتېدونو باندي
په ماتېدونو باندي	لما اتل نشته

زما د بريو پر خول تاوېږي هسک په نمنځ ويوياړ | د آس لسوري مي ځمکه رېږدي غرونه کاندم لتاړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم ایوادونه اوجار — لما اتل نشته

زما د توري ترشپول لاندې دي هراة و جروم — غرج و بامیان و تخار بولي نوم زما په اودوم
زه پېژندویم پروم — لما اتل نشته

پر مېهو زما غشي لوني داړي د دښمن راځینه — د ځیرنو الرو دي پر ځغلو ځم تښتي پلن راځینه
رپي ترپون راځینه — لما اتل نشته

د زرنج سوبه مي د توري په څوکه وکړه — پیا داري مي لو یاوي د کول د سورو لره
ستر مي تر بورو کړه — لما اتل نشته

خپلو د ګروړه لور پیرزوینه لوم — دوی پیاوینه سنبه بامم په ښه ګروزنه لوم
تل ئې وونه لوم — لما اتل نشته

پر لویه غرو مي وینا د دوي نه ځغلي په تال — نړۍ زما د نوم مي بولي په دریځ ستاینوال
پوره څو شپوميا شتو کال — لما اتل نشته

شیخ کته علیه الرحمة لتاریخ سور نقل کا چه امیر کروړ عادل او ضابط او د ښې وینا خاوند و
ده به هر کله شعر وونه ویل پیکال ۱۵۴ سنه هجري د پوشنج په جنګو کښی مړ سو د ده څخه وروسته
ی زوی امیر ناصر ایوادونه ضبط کړل او د غور او سور او بست او زمین داور په محکو
خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شیخ اسعد سوری علیه الرحمة شیخ کتهٔ پکتاب کی د لرغونی پښتانه تاریخ سوری ہسی نقل کا چه اسعد سوری پغور کی اوسیدی او ہلته د سوری خاندان پپادشاہی کی د یر عزتمند و شیخ اسعد د محمد زوی و چه پکال سنه ۴۲۵ ہجری په بغنین کښی وفات سو شیخ اسعد علیه الرحمة د یر ښه اشعار ویل نقل کا چه سلطان محمود غازی پر غور باندی د امیر محمد سوری رحمة الله علیه سره جگړه وکړه او په آہنگرانو کی ی محصور کا پدی وقت شیخ اسعد ہم د آہنگران په کوټ کی وہ ختنه پسه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری ونیوا و بندی ی بوت غزنی ته نو امیر محمد سوری په خورا زره ور او عادل او ضابط امیر و له غیرته د بند مړ سوا شیخ اسعد په دوست و د امیر محمد سوری پر مرګ ی د اسی ساندی ویلی په یوه بولله کی چه قصیده په عربی ده

ولهٔ فی القصیده

د فلک لیچارو څه وکړه کوکار — زمولوی هر ګل چه خاندی په بهار
هر غټول چه په بیدیا غوړیده وکا — ریژوی ی پانی کاندی ناز پنار
د یر عزتمند د فلک څپیره شنه کا — د یر سرونه کا تر خاوره لاندی زار
د والمن لسره څول پر پیاسی مړسی — د بی ورته لوډین توی کاندی خونخوار
چه لسبر مهدی زمری ریی ز نګلو کی — لاوګوبه ی ډاری تیرو جبار
ہم ی عشق سکنی ډال د ژوبلورو — رستمان ځنی ځغلا کاندی پیدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکوېږې پغښتليو

پېوه ګردښت کې پر بياسې لېږمه
څه تېرې شه ظلم کاندې اې فلکه
پو پېر ترلو لوز نکړې يږده لرامه
هيڅ روغې ې په زړه نشته ستا له څوره
له تير يو دې اوښې څاڅي له اوره څيو
نه لاس وا خلې له څوره نه لورې
نه زړه وسوځې په بېچا باندې
نه وصل کړې يين ليل مينه
ستا له لاس دې پراته ژوبل نګيرې کا
کله غوڅې کاندې مرا نوې د زړه کيو
کله تکې واچوې پر ناث وليو
کله غورځوې واکمن له لاهو پلاز ولو
زموږ د پېر زړه لوز دنن بيا يو عشقي وو د شيت
په سورليو باندې دير پر يووت لپاسه

د افلاک سپرو کاڅه کا بې ګزاره
نه يې عشق نه لېدې وې نه يې سپاره
ستا له لاس نه يې هيڅ ګل بليه خپاره
پېر نتليو او سوې د غم ناتاره
بلبلوې په ژړا ژړه يين لياره
چېپي ژاړې پورت ورت ستا له ښناره
نه ملا کړې لبې وزلو له ترازه
ای رفاقت
نه په يو زړې له ګردښته له ملاره
نه دريلي تيپونه د افګاره
هر پلو ته تيپي زړه ونه يعار څاره
کله تير باسې وګړې هو ښياره
کله شيرې کړې ګرېوان د نمنې چاره
کله کنبېنوي پچاوروکي باداره
و دره و بلله په دې عشقي هزاره
محمد واکمن چه ولاړې ييل داره

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سوا سیر پلاس د میر شمنو
په سماوی و دان آهنگران و
د محمود د ژو بلو سره پلاس کښیوت
تنگیالیو لره قید مه ینه ده څکه
سر ښری ی غوره خاوره بهیره کا
پدی ویر د غور وگړی تورلمزی سول
گوره ښاځی رنی اوښی لډی غزولو
نه ښځه زرغا د غزولو د بید یا ده
نه غتول بیا زرغونیږی بیلا ښو لو
نه له غرچه بیا راځی کاروان د مینکو
د پسرلی اوره تودی اوښی تو ینه
دا په خه په محمد و لار له شرمه
نه ښکاریږی ښځه سور د سور پلیتو
چه به ښجلیو په ښخا پکی خښه له کښیوست
ښځه غور په ویر ناتار د والمن
لاس د مات سه ای فلک چه د و کا

اشغال ی وکړ قبر له بلوار
په تمیکنه و پر درست جهان اوخار
چه غزنه ته دی باتلی په تلوار
سه ی والوتله ښکته پردی لار
د نړ مریو بیرکا یو کلدوی څوار
پدی ویر رنا تیاره سوله د ښار
دا کروړنگی سانډی لی پښور ښار
نده زرکیو پسما دی کهتار
نه بامی بیا مسیده کا په کهنار
نړا درومی غورته بیا جوپی د ښار
مرغلری به نیسان نکړی نثار
په ویرونه ی سر غور لتول سوگوار
نه ځلیږی ښځه لمر پردی دیار
چه به پیغلو کا اتڼ قطار قطار
ښځه غور سو د جاندم غندی سوراه
محمد غندی زمری د مړینی ښکار

ایمیتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرگی فلک ولی لا ولاړی — ای دغور غرونو پر څه سنوی غبار
مڅکی ولی پرېږد لو پیر لوڼری — لاندی باندی سره ورکړه د اشعار
په زمری غندی والمن څی لجهان — په ټوټک نکړی په نمری باندی قرار
مسخ پتا ای محمده دغور لمړوی — په نمری به ندوی ستا دعدل ساه
ته پر ننگه وی ولاړ پتنگ کښې می سوی — هم پر ننگه دپه ننګه کانځان بجار
که سوری دتیګ ویر کاندی دیر مغول — هم بو یاړی ستا پنوم ستا په تبار

پجنت کښې د ده تون زموږ واکمنه
هم پتا دوی دیر لور د غفار

ذکر د بنکارندوی علیه الرحمة پر دغور و پوه سه پدی په شیخ کته متی زوی رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی په پتاریخ سوری کی دی په بنکارندوی بیشته دغور و او کله کله به پغزند او بست کی هم اوسیدلی پلاری احمد نومید دغور دیر ورکړه کولتوال و بنکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سام شنسباکی بپادشاهی کی حضور او ددرناوی خاوند واو هغه وقت په هغه سلطان پر هند یرغل کاوه بنکارندوی چه شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر وکی واه هی وایی په بنکارندوی پمدح کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

دستایې قصیده لري چه بولي دی محمد ابن علي دالي په سبنه کښ ماده د بوللو غنت
کتاب وییدی او له هغه ځني دغه بولله په د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښلد

القصیدة فی المدح

پسرلی ښکلونکی بیا کړه ښکاروُن
بیا یې ولونل په غرونو کې لالون

مځکه شنه ده ښونډ شنه مني شني سوي
طیلسان زمردي واغوسته غرون

دنیا ن مشاطي لاس د مجید ودي
مرغلرو باندي وښکلل بڼون

د غوټولو جنډي ځاندي وريدي ته
زرغونو بڼو کی ناځی زلمی جوړون

لکه ناوي چه سور تیک په تندي وکا
هسی وګانل غوټو سره پسولون

مرغلري چه اوروه د خزنو لیه
پېځلای سوه را نه خپاره د ښتون

زرغونو ځڅکو کی ځل کا لکه ستوریه
چه پر هسک باند ځلیږي سپین ګلون

سپیني واوري ویلیده کاندي بهیږي
لکه اوښکي د مین په ګریوانون

هر پلو رڼي والي بها نه ځاندي
له خوښیه سره هی له سینګرون

هر پلو د ګلو وږم دي لونلي
توار اغلد له ختنه کاروانون

د مسیح په پوه مړو ژوندون بیا موند
پسرلی مګر مسیح سو په پوکړون

له مړو ځاورو ي آغلي ګل را وپوست
وچ بیدیا او غړی کړله جنتون

سري جاجي چه رامشت کړ اشتګر
ګیهځ چو نښي چه په بڼ وکا بوغون

په

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برېښنا چه بنغ د چوڼيو نغوږ بيده سي
د زلما تاپي ماغلي دي پر جنډ يو
د يو پلوڅ سور کړي پسرلي دي
د هندارو په ځير غږون سپين د ځنګن دي
پڅو ځنګ غور ځنګ لخولي ځګونه باسي
ښه چوڼي پستايه د جنديو موږ سي
د شنسب د کهالد ختلي لمر دي
د ښندو اورو ي درست ايوا د ونغونکي
پزابل چه د بري پر نيلي سپور سي
نه ي څوک څخ تړدري د مير څمنو
د اسلام د دين شهاب د بري لمر دي
هره بيلا چه دي پر هند وسند ير غل کا
په پسرلي چه ي تيزون په اټک وکا
نه به د ملحلي غندي رون ستوري په سنګ ځلي
(ای ښنکر)
نه به داوني جګړن د سنفيا پلوري

(ای شاکر) (ای ښکار)
تو اچنډي سره پيودي اشلکون
لکه پغليد غتبي کاندي مکيږون
يو د بل پخاره اچوي لاسون
چه پږاورو باندي ځل وکالمرون
لکه ښل باتي شنا کاندي سپيدون
ښه موږ سم د سلطان لښکرون
د پسرلي په معود و دان لده رغون
له قصداره تر ديبل ي يو لون
پلا هوري د ميراني ګزارون
نه ي توري تد تهنيګر ي کلک داون
تور ستهان ي کړ رنا بجهادون
ربنوي توره سري په شهابون
خاره خاره ي تري سو الله زېرون
که ښه پور تدسي لغوره دير ميرون
نه به بري څوک د هند خپاره بنهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څوک زلمي به غور سره راغونډ کا
يو ځوانمند شهاب الدين دي چېرې وکا
په جوپو جو يو جګړن ي هند ته يون کا
ښن پېښېد باندې تيز بېرې يرغل کاندي
ځيان سيندې هم لړاره ايلا يي کا
پيهر کال اټک ده بند راغلي کاندي
پښتو ځوانکلي زلمي چه زغلي هند ته
زر غوني ځښتي اغوستي وي دي مزو نو
برګيڅ چه لمر څرکيږي له خاتيځه
کله بريځروي له غرمه وي کله برڅل وي
د شهاب جګړن به نه کښيني لږ غلو
زمري کله کاږي ځان له بير غلګريو
يا به جنګ کا د بريو ريني پهند کي
يا به وران کا بود توتون د بمبتو
پرنا اوسي ته تل ددين شهاب

دداوسا توري به چېرې کا غلون
په بر لوري ېر ايوادته يرغلون
چه د غور باداري ميټ وکا زغلون
په پرتم ي زمري ريږدي په زنګلون
پر اوږ ووېهای د غور بانو به ايږون
غور وي په ځنډو خيل پاسته سالون
نو آغليه بيغلي کاندي اترڼون
بتا بيد يا هم پسوللي وي ځانون
څو چه يونا دلوېد ښځيه بخښوون
که لرمل که لمر لويده له تر ملون
نه به بير يږدي دا زلمي ځيل بهيرون
څوي ننګامات متوون ورميږون
يا به بيريږدي هم پدي چار سرون
يا به لسره کاندي پوښتو ايوادون
نوم د تل وه به د بريځ په ښمز دلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

څورا نه سی ستا پیتوره د هند لوی بدر | ښو چه نشت کړی له نمری بود تو لون

ستا پیزیر مد د خاوند لوی ښښتن وی

سوړ نو ستا پرسته یو نه ښوچه یون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی رحمة الله علیه

په لرغونی پښتانه کښې سی حکایت کا شیخ کټه رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسی زیږیدلی او په بست کی ی لعلما او فصحاؤ ته لوستنه وکړه او ورو سته ور په عراق ی پلو طو دولیو ائمه تخه سمع وکړه او ابن خلاد چه فخر کند و په ابی العینا سره ی په بغداد کښې عمرونه تیر کړل او له هغه دی د عربی بلاغت او اشعار و لوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجری قدسی له عراق بیا رته راغی دری کال ورو سته په بست کی وفات سو نقل کا چه ابو محمد په عربی او فارسی او پښتو شعرونه ویل او هغه وخت چه دده استاد ابن خلاد پیر گوړ وند سو نو ده به ی خدمت کا او د هغه تخه بدی خوابه شعرونه په ادب کی د عربو او ویله ابو محمد عربی تخه په پښتو د خپل استاد ډیر شعرونه هم را رسولی دی ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و بیوه شعری درهم ستا یلی دی او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو راوړولی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

ته هم بنده وېنا کاندې چه ې وينه | د خاوند پلاس کښې زر او درهمون
ژبور ورله ورځي وېناې اروې | ددرهم خاوندان تل وي پوهه
له درهم ې ځني ورک سوسي تلې | پر نړې ې پنځر وي پېښندون
که بدا ې سوځي ولولي خلق وايي | دا وينا ده رښتيا بنه له رښتون
که بې وزلي ووايي رښتيا خبره | نو ورووايي دا خو سوځي دي ټيرون
سو درهم ښندي په چا لوېه برخه | د درهم د خاوند بر ځاي برتمون
درهم زېد ده له څوک ژبور بېړن | ده و علم که څوک پکا مني قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو يو کتاب کښلی وچه په هغه کښې د عربو د اشعارو فصاحت او بلاغت بيان کړی وا او نوم ې و د سالو وږمه

ذکر د عارف رباني برهان الواصلين شيخ تيمن رحمة الله عليه زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاولياء چه شيخ المشايخ بستان بړيڅ کښلی دی پکال ل ۹۵۶ سنه هجري قدسي داسي نقل کا چه شيخ تيمن د شيخ کاکړ عليه الرحمة زوی و څلکه چه دی د غور بري غراتو ولاړ او هلته ميشت سو نو خلق ې او لاد او س پکا کړد کښېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري خو یه اصل دوی د کاکړ اولاد دی او د تیمن رحمة الله علیه زاهد او عابد او ولی و نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و د تیمن لغوره راغی او پښو و ب کښل د کاکړ بابا بیدندی وکړه بیا و و یی او په کجران کښي واوسید او د علاء الدین حسین شام پر زمانه کښي وفات سو د تیمن بابا د غه شعر و نه زما پر رنه لبتان الاولیاء څخه نقل کول او ماله ډېر څخه واوریدل

شعر

گیهیځ زما د لمر څېره سوه زما پر کور دوینا ره سوه

د بلیتون ورځ توره تیاره سوه

زغ سونا څا په چه بیلتون راغی

زړه می لری ویرنی شین دی ښه پا ژاړه څه نادرین دی

زر عوض له اوښو می ساوین دی

پښول نو لیږم چه تا خوان زغی

نه به بیایم نه به بیا راسی نه به تیاره شپه زما رڼا سی

نه به شتهی راته پیخلاسی

بیلیږی چیری اوس د یون ځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د څښتن یاردی هیر مې نه کړې   آ غلیه مخ چه پر یا نه کړې

اور بل دی پرېښودی وا ند کړې

پر ما د بل اور کړوون راغی

ذکر د کاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز   زما پلار علیه

الرحمة لقد ما څخه روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ و په سپوراوک ی کورو داده پلار

محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی وا او د سپوراوک راغی بلمند بر غاړه په یوه کودله

کښی اوسیدی او د خالق په عبادت بد بوو نقل کا شیخ بستان له پلاره د پیر فیض ومومند

د په ځوانی ولاړ هندوستان ته او هلته په بنگال پنبار ګرزیدی او آثار د قدرت بی

تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ هجری د اولیاء الله په بیان

کتاب د بستان الاولیاء ولیکښی او زما پلار رحمة الله علیه د غه کتاب په سپوراوک

کښی د حسن خان بړیڅ په کور کښی لیدلی و چه په دی کتاب کښی شیخ بستان علیه الرحمة

د ډیرو پیغمبر اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادت کښلی وا او ډیر د ډیر

اشعاری هم را نقل کړی ولسنو رو شاعرانو او ځینو شعرو څخه د غه شعر ما خپل پلار

له خولي واوریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بد لدی بو لی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما
راسه ګذر که پر ما

د مینې اور دې زما زړه ته ورېت په انګار کینا
بڼې تار و نار کینا

خو بد و ویلېږم چې مې زړه پر تا مفتون کینا
څان مې زبون کینا

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ولد نظر له پر ما
راسه ګذر له پر ما

وکه نظر زما پر حال چې پروت رنځور یمه تل
یو پېر ناسور یمه تل

لړه مې څاڅي وینې سور یو بو خېل یمه تل
په اور جلبل یمه تل

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما
راسه ګذر که پر ما

له درده سوز تل ناري او غلبلي و همه
ګر بوی سوزې و همه

یو آن مې چېرې نه آرام نه ټیکاو نه دېنم
راحت کړمه چې دېنم

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما
راسه ګذر له پر ما

د خوږ روز یم لحال ته ای باد آګاه
یې د بې درلو همراه

د ضیا عزت پروي بستان ته کړه د مهر مسند
کړې له ګنا د ګوا بند

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ولد نظر له پر ما
راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د امیر المفضل شیخ رضی لودی علیه الرحمة پلوه سره به دی چه کامران خان ابن
سدو خان پښتنخوا کښې په ۱۰۳۸ سنه هجری قدسی علی صاحبها التحیة والصلوة والسلام یو کتاب
وکیښې چه کلید کامرانی ئې نوم و بیدی کتاب کامران لکتاب د شیخ احمد ابن سعید اللودی چه په
۶۸۶ سنه هجری ئې کښلی او نوم ئې اعلام اللوذعي في اخبار اللودی دی هسی نقل کا چه شیخ رضی
لودی د شیخ حمید لودی وراره و چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نو ئې خپل وراره پښتنخوا ته ولیږی
چه خوښه خلق د اسلام دین ته راولي شیخ رضی راغی د ده کال د کسی [illegible] او هلته
ئې ډیر مخلوق مسلمانان کړل نقل هسی کا نصر د شیخ حمید زوی ملتان کښې د ملاحده لداستاکو
سره کښیوست او له دی څخه ئې د الحاد او اسماعیلي فرقي عقاید زده کړل او وګرځیدی
د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئې پر ځای نصر کښیوست
او د الحاد ترویج ئې خوره کړی او قرامطه ئې راوستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه سلطان د
غزنی [illegible] نصر ته ئې د اسی پارکی وکښل او ورئی ستول

پارکی

د الحاد پلورد ی تر پیل	ګروه دی زموږ وکړ اوده
موږ روڼلی په سه یارنه	تا پټور ویتو راد د
لرغون ولی ګرد هیدلی	چه دی ګو بنی ای اده

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخه گروه دی اوس آره کړه
چه پلرودی رناوه

لودی شاپناه سیک سو
کډ سره څو مو درناوه

لفر نه موبي له کهال
لودی نه یی په کاوه

زمونږ رغاده شاله گروه
و ان پیښت
دو رخلوی پدسرغاوه

شیخ احمد لودی هم نقل کا چه لفر لودی هم دی شیخ رضی رحمة الله علیه عنه گوت دعا

دالحاد پتور تورن سو یم
زه لرغون خو ملحد نه یم

زما د بنسټ هم تورا کړی
نه ملحد یم د د بنسټه یم

له اسلام نه تر پلمه
تورانو څخه په تر پلمه یم

گروه می سخه لرغونی دی
اوس هم کروه پلرغونه یم

د اسلام پر هسک به ظلم
د تورانو ته تیاره یم

دلودی ناوی سنتی یم
د حمید نه لوی کنهاله یم

تورانی د بنسټ پیر و ایی
زه لگروه یه آیره یم

دای تورتاسی دره هوی
زه صومن شاسی په تله یم

د د بنسټ دیناوی مغزه
زه لودی یمه څوزه یم

عفو الله الماضیین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتقین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه یی نقل کا خواجه
نعمت الله هروی تو ستری پښتون افغانی کښی چه په دوران د جهانګیر پادشاه
ی وکښلی چه شیخ عیسی په قوم مشوانی و او په دالمړی سکونت کا او د شیر شاه سوری
په دوران کی ژوندی و یې وای چه شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوری
کا شیر شاه خلق وګمارل چه ولاړ سی او د شیخ شراب وویني چه راغلل شیخ پخپل
کور ناست د صراحی او پیاله ورته پراته وه خواره ی د پادشاه سړی چه راغی وی ویل
ای شیخ په دی پیاله کښی څه خوری شیخ ویل راسه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی . پ کړه
په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړی او دغه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا
نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی بند
مشغول و نه په پښتو او فارسی او هندوی ویلی د پښتو یو شعر ی دادی

پخپل کار کړی پخپل انکار کړی || کله با د ر سیم کله می خوار کړی
تخو تادری په صفتو نو || کله می نور کړی کله می نار کړی

عیسی حیران دی په دی شیونو
کله می یار کړی کله اغیار کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښی لیکلی دی چه ملک بهلول د ملک کالا لودی و په هندوستان د سلطنت لوا سکه کړه او د هغه ملک له لودی طایفی تخت و نه پریږی زمانی دی لودی تبر سلطنت ته پیښ شو ملک بهلول په سرهند د اسلام خان تر وفات راهسی استقلال وموند او تر جنګو په وروسته په دهلی خطبه او سکه ووبله پانی پت او لاهور او پانسی او حصار او ناګوری د ملتان تر تنه ویپوری ونیول او د هندوانو د راجه ګانو سره ی سخت جنګونه کړل او اته دیرش کاله ی په هندوستان سلطنت وکا او ډیر عادل او عالم پادشاه و په کال ۸۹۴ هجری قدسی وفات سو لله چه وایی

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملکستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تبه د جلالی قصبه کی و او محمد رسول خلا توال هوتک پخپل بیاض کښی کښلی دی چه په هندوستان د برسات په موسم خلیل خان نیازی هسی رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه په مخه کښی و ویله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خېرې اورېځې ژاړي له پاسه — کوېله بوغ کا بېلتون له لاسه
په سغه لوني کوېه پخول ستا — دا مرحبا کا ستا زموږ هواسه

سلطان بهلول رحمة الله عليه په دا رباعي ولغو بزه په جواب ی دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرغون کړم په ورکړه راسه — تورې اورېځې د داد له پاسه
قول مې د عدل به درو روان دی — جهان به زیب موږ زما له لاسه

ذکرد خان عظيم مكان خوشحال خان بېگ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک پټه خزانه کې لیکلي دي چې خوشحال بېگ د شهباز خان خټک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجري پیدا سو او دی خان خوا مینی او غښتلی و خوشحال بېگ خټک کال په هندوستان بندی و او بیا ی له مغولو سره ډېری جګړی وکړی او داورنګزیب پاچا سره ی ترڅ دښمني وکړه او په دغو تاوکښي مړ سو نقل کا چه خوشحال خان بېگ د خټکو سرداري کړله او هم ډېر زاهد ی درلود چه لمول شاعران و او ي پخپله خوشحال بېگ هم د غزلو دیوان لرینه چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

خیری او ریځی ژاړی له پاسه — کو لیده باغ کا بیلتون له لاسه
په سغه لوني کوهسار پیچول ستا — دا مرحبا کا ستا زموږ هواسه

سلطان بهلول رحمة الله علیه چه دا رباعی ولغوږه په جواب ی دا رباعی سمدستی وویله

رباعی د سلطان بهلول

ملک بزرعون کېږم په درکړه راسه — ګوره او ریځی د داد له پاسه
خول می د عدل به درورون دی — جهان بزیب هومی زما له لاسه

ذکر د خان عظیم مکان خوشحال خان بیگ علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پخپل بیاض ۞ کښلی دی چه خوشحال بیگ د شهباز خان خټک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجری پیدا شو او د افغان خوا مرنی او غښتلی و خوشحال بیگ څو کال په هندوستان بندی و او بیا ی له مغولو سره ډیری جګړی کړی او د اورنګزیب پاچاه سره ی ترمرګه دښمنی وکړه او په دغو تاو کښی مرسو نقل کا چه خوشحال خان بیگ د خټکو سرداری کړه او هم ډیر زاهد ی درلود چه لکه شاعران و او پخپله خوشحال بیگ هم د غزلو دیوان لرینه چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډېر ښه دي او ځلځله هغه هم په شعر وايي او قصايد هم ډېر نقل کا چه خوشحال بېګ د مغولو په بند کښې و او په دې مشهور کوټ بندي و ښتانه ختکان ولاړل او دی ، هغه بندیخانې را ویوست اورنګ زیب لښو بېخبر شو چه دی خپل وطن ته را ورسیدی او هغه پادشاه سره ئی جنګونه وکړل د خوشحال بېګ ډلی اکوړی خونرېزی او هلته ختکان پراته دي پښتو خوشحال بېګ عالم او شاعر ښه و روایت کا چه خوشحال بېګ هرایه په فقه کښې په پښتو را واړوله او ډېر کتابونه ئې کښل او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات شو محمد رسول هوتک پخپل بیاض د خان علیین مهان داسې شعرونه کښلي دي چه زه ئې هم په دې کتاب نقل کاندم

غزل

پکا ته کاته می سترګی به خاته شی
چه خبر دی د راتلو ربانه و شی

ته خو اوس لسا ندو ولاړې ی مرور شوی
دا ځا یاری وهم ګنده ی بېر ډ شی

چه دیدن د محبوب وکړمه تازه شم
لکه ګښت په باران سره او به شی

کوره تا را بانه ی کومی کوه ی ولړی
که په ښنبو در حسن در وهم زړګی نه شی

بیلارمان د هغه وقت یم دریغ دریغ
که د زنی سیب ئی بیا د ما پخوله شی

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کاږی — لکه روح چه له وجود بیوانه شی
بخته بو بزه مدد بیا راسره وکړه — چه پیغمبر کښې می بیا تللی یار اوده شی

د خوشحال سلام پوار و بنو یارانو
گندی بیا می پلیدو مړزنه بند شی

ولہ ایضاً

که مسجد کړې که دیر — واړه یو دی نشته غیر
یو می بیا موند په هر څه کښې — چه می وکړ د زړه سیر
بېځای پسیر گرزم — چه تر منز سیری طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لدی
ورند ورے دی غیر و نږیږ

ومن رباعیاته رحمه الله

چه حرمناک دی یا ترسنده وی — یاری له دوی سره شرمنده وی
د بد پیرېږدی په تنگسه بلا ته — بتر تر دانه شکم بنده وی

وله ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار ښکلیږي په ورمو لوړیا ته کا ورموند وایم له څوک مخ را ته کا

محتاج د نورو نورو نغړیو شي سري چه ځپله کټوه ما ته کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روایت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه کښې کښلي دي چه زرغون خان د نورزاد
نورزي واو پکال ۸۹۱ سنه هجري مبارک ولاړ هرات ته او له سعد خان د عراق
د خراسان سفر وکا او د اوزبکو په جنګو کي زرغون ښه کار ښه ښه مېړانه او غیرت
په شیباني خان سیستان ته ورسیلا نو زرغون خان له ده سره جنګونه وکړل
چه د اوزبکو لښکر ډېر و مړل دوست محمد کاکړ بیا نقل کا چه په ۹۱۲ سنه هجري
زه ولاړ یم هرات ته په لګهان کښې مې د ملا ایوب تیمني نسخه د زرغون خان د
غزلو او شعرو دیوان ولید چه اوراق ي و پښمیر دري سوه هم د دوست محمد کا
روایت دی چه زرغون خان ډېر ضعیف سو او په ۹۲۱ سنه هجري په دېراوت
کښې وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښې د الاندې دوه بیته چه
مثنوي د ساقي نامې دي د ده له دیوان د اشعارو نقل کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقی نامه

ساقي پاڅه پیاله راکړه | مرور یار می پخلا کړه
اوبه توبي په لنبو کړه | اور می مړ په اوبو کړه
پسرلی سو غنچه ګل کا | زلفی تاوی د سنبل کا
بلبلان شور و فغان کا | کړیدن پګلستان کا
زاهد ورزی صومعې ته | شراب پیری میخانې ته
هر سړی په میو مست دی | دی بهار کی ګلپرست دی
په راغو کښی سری منبې دی | د غټو لو تند اری دی
جهان ټول سور او زرغون شو | ویچ راغه ښکلی ګلګون شو
سړی ټول شور و شغب کا | یارانی ګاندی طلب کا
بهار وقت د یارانې دی | ښه موسم د پیالې دی
لو ساقی پاڅه بهار دی | نن ښوندون سبا رفتار دی
دنیا پاته سوی به څوک نه | تور خاورو کښی به لوند
پیمانه د ډک لرمی لره | بزم تود په پیالې کړه

پ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سمه آزاد — تا بناد زړه می سینه بناد

ساقي یا څه وخت د مل دی — په جوش کی خم د مل دی

وخت د میو د لیشو دی — د پیالو د ډکیدو دی

بغه څوک اوس د مجبور دی — چه ی جام تش شلولو دی

مستان گرزی په باغو لښ — مستي کاندی په رغو لښ

لاس پلاس دی یارانی ګا — یه په بل تاند ښخړی ګا

مجنون وصل له لیلا دی — د جمال په تماشا

نه غم شته نه بلیتون شته — نه هجو نه څکر څوت شته

تر تاو لرزمه ډراسه — ساقي یو کړی بخپلا سه

ما ته جام د رېل و لوړ دا — چه یو تش می د زړه نور سه

او می بل د زړه بکور کړه — لېهر جا هر څه ی لوړه

په بل څه نوی الفت دی — ټوله مهر د محبت دی

ټول اخلاص دی او صفا دی — تیاره ورکه سی رڼا دی

له زړه کم غش او دغل سی — جهان ټو له ګل و مل سی

ساقی ستا مهر مطلوب دی
نو بهار ځکه مرغوب دی

له ستا لوری پیرزو نوی
نو بهار به په څه بند وی

څوند به نکا رنگ د گلو
بی مستیو بی له ملو

ند به بزم لشور تو دی
ذر نغمی غبد سرود سی

جام به تنشه د آرزو سی
ورک به جهر او پیرزو سی

نو ساقی یا څه بهار دی
بزم تا له امید وار دی

یاران ناست سنګی ځلو دی
ستا د جام په امید نوز دی

ته هم راسره عنایت کړه
بزم تو د محبت کړه

سره ملو څخه ډک جام کړه
د یارانو ی انجام کړه

چه سوری بزم سمی تو دی
د زلفو غوږ وسرود سی

د جهان ویر و غم بیرکا
یو دم بند په عشرت تیرکا

په په ځخ کی موبلیتون دی
لجهان سبا یون دی

دز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د الله تعالی پیرحم لوړ دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابر خان زوی و په د
کاکړ بابا د زیارت دپاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا په راغی بېرته و
پیکال سنه ۹۲۹ هجری ی یو کتاب پښتو نظم کړ چه نوم ی دی غرغښت نامه دا کتاب
په ما ولیدی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او ډېر ښتینو خلقو روایات راجمع کړی دی دغه کتاب زما پلار
په لټوه کښې میندلی و او زه هم هغه ورځ کښې هوکو چینیوا او ذهو په سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه چیل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابر خان هم یو کتاب مشهور
کښلی و چه نوم ی و تذکره غرغښت هغه وقت چه بابر خان وفات سو او
زه پیرکور نه وم هغه کتاب ورک سوی و او بیا ضایع کړی زه چه راغلم
د خپل پلار په ماتم ښی ډیر جن شوم لکه چه کتاب ورک و ما خو د هغه کتاب
خبری اوریدلی او په وار و وار ویلی وی او هم می یو څه له هغو تحفه پیاد وی
نو ما پیر خدای تو کل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر وویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سحی مشکور کا   ښی وایی کښو کښی دی
کتاب عفی الله عنه چه ماله غرغښت نامی تحفه د غه حکایت را نقل کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکایت له عنبت نامي

له نیکانو روایت دی — هسې تولګه حکایت دی
نور محمد کاکړ راوي دی — چې ی فیض تل جاري دی
د نیکو نو له خولې وایي — چې عنبت ی راته بنایي
چې کاکړ ی یو زاهد و — لوی ښتن له تل عابد و
تل تر تل ی عبادت کا — پر دی لیاری ریاضت کا
شپې ی رڼې په لمانځه وی — په ژړا او په نادو وی
نه ی خوب نه ی خوراک و — عبادت ی ژوند و ژواک و
چې به کښېنوست په لمانځه — یا به کښېنوت په ستاینه
ورځ ی ټوله په قعده وه — شپې ی هم یوه سجده وه
تل ی سیر د لاهوت کا — په یوه ګوله ی قوت کا
غرق به تل په ذکر الله و — هر سبا او هر بیګاه و
یو د شپې ی عبادت کا — پر ګناه ی ندامت کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزلگی پښتی سوی لره خو به　　په شپو شپوی وو بستر
هسی خوب ی و لید گرانه　　چه غوښت ښتی ښهانه
وایي ای کاکړ ځه و به　　لتا خوښ یمه نیکخویه
ستا قدم زما پر سر دی　　ماسوا کښی دی قرار دی
پښه وورځ د ده لمانځنه　　د شپنتی عبادت کړه
وی پاته لتا نور دی　　شپی او ورځی د پکور دی
خو جهاد د کره پر تا فرض دی　　وایم ستا د غاړی قرض دی
یوه ورځ جهاد افضل　　تر ملو کلو لمانځل
خوک چه تل لمنځ وروژه کا　　په جهاد بدی یو ورځ کا
طری شره ددین همداد کی　　بیا خدمت د خلق اهد دی
لتا یا ته دواړه دنیه　　ځان خبر کړه بند نه د نیه
توره واخله مجاهد شه　　دلوی خدای ددین قاصد شه
د خدای نور پر جهان خپور کړه　　د اخدمت ی پیخان پوره کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د بشپړ عبادت سي | خان د خلاص له معصیت کی
چه له خوبه وېښ کاګړ سو | د غزا پر خوا نوموړ سو
زغره خول ی آراسته کړل | د غزا عشق ی تیره کړل
هرات خواته په تلو تلو سو | د سلطان غیاث لملو سو
و یکړه هوري جهاد ون | د سلطان ملشو پیملون
څو هوري تر دنیا تیر سو | د غازیانو په تول شمیر سو
چه ی هلته هم وفات سو | نبغ پیخاور و د هرات سو

میره هسي ژوندون کاندی
مری د خدای پر رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان علیه الرحمه   محمد رسول هوتک علیه الرحمه

مجمل بیاض کښ هسی کښلی دی چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند و او په پېښوری
ژوندون کا پلار ی عبدالستار نومیدی او په بهادر کلی ی دیره وه عبدالرحمان
بابا په سنه ۱۰۴۲ هجری پیدا سو او له ملا محمد یوسف یوسفزی تجوید ی لوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له معنه څخه ی فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهات ته هلته ی هم
سبقونه ولوستل او بیا عالم سو په ځوانی ی دنیا پرېښوله او اکثر به یې غرو ګرزېدی
او کله به ولاړ د هندوستان پرخوا او د خدای عبادت به ی کاوه دنیا یې کاروبه نه
مشغول کېدی عبدالرحمان بابا یو عالم ربانی او عابد سړی و او ډېر شهرت ی د خدای تعالی
جل جلاله په محبت کښې و دیل او په پښتو کښې به رحمان بابا مشهور سو په سنه ۱۱۱۸ هجری
وفات سو خلق ی تر اوس د پېښور په هدیره کښې زیارت نوند کا او دده شعرونه لولی
د رحمان بابا د بېتو او غزلو دیوان ستندا او ډېر ډېر پیدا کیږی هسی وایی فقیر محمد
هوتک غفرالله ذنوبه چه ظل الله پادشاه جهان شاه حسین کاتبان واستول او
له پېښوری د عبدالرحمان بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښې علما او زاهدو وکتل او اوس ډېر دی فقرا او د خدای دوستان د عبدالرحمان با
شعرونه ډېر لولی او خوښوی او عام خلق فالونه پر ګوری حتی چه پنځمی هم دا
کتاب ډېر وایی او خدای تعالی دده په دنیا کښې هسی برکت ایښی دی چه د هر غمجن
زړه دارو یې کا او هر غریب او محتاج مستغنی کا زما پلار هسی نقل کا چه چه
قندهار کښې د رافضی ګرګین خان جور و ستم تر حده تیری وکا او خلق د خدای هسی څښتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه جناب رسول چه سپېرګ خو ښو رسول نو دوی به کوکران کښې مغفور رحمانی برګزیده صمدانی
حاجی میر خان هوتک سنبالم خیل ته ولاړل او ده هغه دی چاره د کار طلب کړل او دلتو لو
ادیل بېر د ول چه دی و یی بښعی کړی هغه مغفور ریوه درځ تر ما بنامد له نورو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسی ی ترون وکا چه ظالمان مړه کړی او خانانو ته
لجور د ظلم و زغوری په پای کښې حاجی میر خان علیه الرحمه د ویل راسی چه عبد الرحمان
بابا قدس سره هم ویو ښتو چه د ده دیوان ی خوص کاهسی مشورند و بیت

زد مکتوب غندی په پټه خوله ګویا یم | خاموشی خاتیری کا تر غوغا خما
کښت د عشق په تو ده ز ملده امان چړی | سمندر بوبه چه زیت کا پیهرا خما

د غه چیتو ند ی ولوستل هغه مغفور حاجی اولس ته وویل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتره ده لټوله به په پټه خوله داکو ښښ کړو چه ظالمان
رک سی چه مناسب وقت راسی نو به زه پرتاسی ناغ وکړم هغه وقت باید ټول تیار ریو
وظالمان له د ظن و با سو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میر خان
د اولس میران او خانان راوبلل او په ما بجندی جرګه وکړ له او دلتو لو پقرآن قسم
وکا چه دګرګین خان ظالم له جوره خانو ته خلاص کړی پر دی وقت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور لہ رحمان بابا تہ د ابیتونہ ولو ستل — بیت

په اسمان کی رخ یت کری سیماب و | خدای و ما و ته ښکاره کی مغفور
په رقیب راته ترلی یرنخیر و | نیول حبیب را باندی پرانت شو ...
په حال ی منت بار اوس رحمان | په صدقت کښی دخل نشته ولو بیا

نقل کا چه د خدای په قدرت دغه ورخ پر اسمان اوریخ هم وه چه حاجی میر مرحوم دا بیت ولوست بخد کری لر ښکاره سو اوریخ ی له مخ بسته سوه خلقو هم دغه یو الٰهی مدد وکاته اوبیا لو جنت مکان حاجی میرخان خاموش وه ویل دادی د خدای تعالی مهر او لطف هم زموبه سلگری دی اوس لو وقت دی چه توری ندیکبو وکابو او وکانون له د نجمن وژغورو بخدو چه په ۲۹ د ذیقعده الحرام ۱۱۱۹ هجری اوس قوالسول او د جنت مکان حاجی میر په مرد یه قتل بار و ننو تل او د ښمنان ی قوال مرو کړل اوس به لو کاتب الحروف عفرالله لو به د عبدالرحمان بابا شعرون رانقل کا

غزل

زه داسی دیوانه د مجنون چاکرم | له رواج له رسوم بیرون چاکرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ښیږم چه د اجارې پیما څوک ه ـــ لیونی د خپل شاه په افسون چالړم
لا می سترګی لوم بانه لومه غمزه د ـــ دوب هید ښندی چاک بیون چالړم
لاکن توفیق نو د فتنو راتلی نه دو ـــ په فتنو د رو سترګو مفتون یا کړم

رحمان هیڅ لیکلی نه دانه خبر نوم
په داسی ښه زبون او محزون چا کړم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه — سپی وایی کاتب د دی کتاب محمد چه ملا الله یار الوزی په تحفه صالح کښی کښلی دی چه شیخ محمد صالح په قوم الکوزی و په حلقه کښی او سیدی او عابد او عالم و چه وقت کی په دی ... تیر او ه او د خلق سه ارشادی کا نقل دی چه شاد بیګ خان د قندهار صوبه دار شیخ محمد صالح د غوښت چه کابل ته ولاړ سی او هلته حلقه ته فیض وکړی او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت وما شیخ محمد صالح ورته وکښل چه ما له طمع د عزت نسته او په دنیا پسی نه ګرځم زما داسی معتقد دی چه دنیا ما ته راسی نه چه زه ولاړ سم دنیا پسی که زما عزت غواړی ما پرېږده او په دنیا پسی می مه مسافر کوه چه د غه خط ورسید شاه بیګ خان ... وویل زما هم ستا عزت مقصود و نه دی عزتی سپی وایی محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملا الله یار د خپل شیخ پیامد وکیښی کتاب په تحفه صالحی نوم د پښتو کتاب کښی
د خپل شیخ علیه الرحمه احوال او خبری وکښلی او ددوی اشعاری پکښی ضبط کړل په دغه
تحفه داغزل دی په شاه بیګ ته دی کښلی

غزل لشیخ محمد صالح

دیلی دیني فیض هر سبا ورم
بیهوده منت دولی دلوز پیا درم

په اشنای دشیی ناڅاپه پیالی کښیوت
روبان نه ډیکوک پټلر پیما درم

پر دنیا دغه پت ترک د دنیا کی
زه د عشق پیا زار وار دعشق سودا درم

دیلی لیدل درب په بهانکی
خزانی که ددی ملک جهان پشا درم

کر پیر تخت هی د سلیمان سپور کړی سپری
عاقبت خاورو ته بنده عمل پیشوا درم

بیلار عشق خوشحالی پرما حرام
زه صالح که پیدا خو لدخوبی پزره ژړا درم

غزل وله ایضاً رحمه الله

په پزره ی غښتی څرګ سی دپښتانو
روغ باسی پدارو د مځلبیا نو

په لوړ ئن لرنځه خلاص پزره رنځوروی
دادزره دارو جوړ نکړه حکیمانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بعد چه حبیب دی هم طبیب دی | کارسازی کاد خوارانو رنځورانو
هیڅ اثر یا باندی نکاندی عالمه | تبدیل درو نو هر د ناصحانو
نصیحت زړه غواړی زړه نشته لوځوک | زړه می وړی په منګولو خوبرویانو

که صالح غندی د زړه په ویو پایي
نور دولت په دنیا نشته طالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره الولی په تحفه صالحین کښی راوړی چه شیخ علی سرور شاهو خیل لودی و چه د هندوستان پټهانانو کی دیره واو خاوند د کراماتو او خوارقو چه خلق به هر کله ځنی لیدل په مخزن افغانی کښی هم نعمت الله هروی وایي چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق به د ګرد هیدل په تحفه صالحین کی راوړی چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کاوه او وعظ و نه او د سوالو ځوابونه به ی ویل او د تصوف مشکلات به ی حل کول یو ورځ ی سوال ځنی وشو چه پس ترا هر لحظه مرگی رجعتی است مصطفی فرمود دنیا ساعتی است یعنی مقصد لری ژوند مرګ و رجعت کله دایم او مستمر دی او که دا مرګ و رجعت دایم او مستمر وی نو بد حیات بعد ممات متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی ښه عارف ربانی سی جواب ور کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ذات ماسوا دی له بدنه ذات د اشما ثابت دی او بدن متحلل دی بېتی دا بی
اَنْتَ اَنْتَ لَا بِبَدَنِکَ فَاِنَّ بَدَنَکَ فِی التَّحَلُّلِ وَلَیْسَ عِنْدَکَ مِنْهُ خَبَرٌ فَاَنْتَ وَرَاءَ هٰذِهِ الْاَشْیَاءِ
دغه مرګ و رجعت بدنی دی نه ذاتي او هر کله په تحلل و موند سابقه ذرات تو توی پر ځای د ېږي
لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه چه مصطفی علیه السلام
وویل اَلدُّنْیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی په تحفه صالح کښې د عارف رباني علي سرور لودي اشعار
دي په دا غزل ځني را اخلم

غزل لعارف الرباني

محبت پیاله می نوش کړه بېځایه زکی | د حق نور وینم پسې ترګو د ایاز کی
د رست وطن رانه دریاب شو بې دیدن | دید می منع کړ خدای می سبب ساز کی
که زه می شم هم لګور کړم سر پور تر | ناګهان چې می دلبر پورته آواز کی
ارمی سر غوڅ د رقیب پتېره تېغ سی | هم به ځم که می دلبر غوښتي پېمهر و ناز کی
زه د یار ملا ما ناست وی لوله بلبه | پر غماز د باری کا بېخي د غم ساز کی
ګران بلبلنون به د هغو مینو وینه | چې تل ناست وي د زیارت کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بې حساب
پاک الله د صورت تش بې مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوبهم خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دی غفرالله لهم

ذکر د انشای بزم آرای ملا باز توخی   ملا باز توخی په الغزکښې اوسی او په

اصناف د اشعارو کښې استاد دی غزل او رباعی وایی او د شاعرانو ناز دی او زما

په مجلس کښې هم راځی دی ملا چه قندهار ته راسی زموږ مجلس پتو دوی او یاران دده

له لطافت د طبع ممنون   ملا باز مبادی د علوم و رسمي او په فقه شریف کښې تیار دی

له منطق او حکمت لولی او خپلو شاګردانو ته دی درس ورکوی د محمد په ابتداء د ځوانی

تللی و او پهند دستان کښې ی له استادانو لوست کړی   لطیفه

یو له ملات ملا باز راغی او پیژندهار ښې زما میلمه شو دستی ما چرګ حلال کا

او طعام می تیار چه د ستر خوان راغی ملا باز سبی شعر ووایه

شعر

پر لوړ دی زړی	د باز برخه یو جیچی دی
د باز شنبه روی د مرغښو	او سم می بس پیښکلی وړی دی

ما ژر جغد سپین وړی هم حلال کا او د میلمه میلمستیا تر می پوخ کا دا بد له

...ده بلو څخه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدله

راسه پر ځنګ راسه لیلی ته مې نژدې سه لدل
هیله نر ځي چه مې ونه تښتي پخو بر زړه ګوره

راسه پر ځنګ راسه لیلی ولی لماکړې بلیتون
داستا لعلم زړکې دې پسر دونیو کلګون

که پر خو تښتم نه پریږدې مې ستا د عشق شوانخون
زه سخلا پسروم لعنار یدیږ د نه پټلی

راسه پر ځنګ راسه لیلی چه د پیرزړه کم ملهم
داستا پر عشق کې مې ترشا کا د دنیا داره غم

حساب کتاب بجال مې واره کا ستا مینې برهم
لا روزر تسته چه د کښینوم در ته یکو کل

راسه پر ځنګ راسه لیلی چه د پیرزړه کم یو زړی
کجل در وانخلد واړې ستر کې بدزدم زړی

لیدل به ستا د مخ کوم اندیښې نکم نوزی
یکار مې ندی ستا د مخ د جنت زیړی ګل

راسه پر ځنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد
پر تا مین یم بې لتا مې ښته هیڅ اندیښنه

زه د غره باز د هم تا بندی کړمه قفس کې پر شد

یو واړ مې خلاص که چه بیا زده کړم د وزر خیرول

ذکر د افضل لمواصیرین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا
المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بن الهم خیل مرتا د د مغفور جنت سهان و بې
میرخان نوی د چه اوس پخوا ای لبنی پادشاهي ه او پښتانه ی پیوری آ نم
پادشاه عالم پناه په ۲۳ د ربیع الاول په ۱۱۱۴ سنه هجری پیري لبنی د کلات

پیدا سو هغه وخت چه حاجی میرخان د بیت الله او د اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی و
او له اعلم علما ملایانو د محمد هوتک څخه ی درس ولوست او تر دوولسو کلو پوری د عمر ی
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی له پلاری مصالح
د امور سره کړل او په جنت مکان حاجی میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجری په قندهار کښی وفات سو پادشاه ظل الله څورلس کلن و او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجی میرخان ورور و پس له مرگ د ورور په قندهار کښی
مشر سو خو داوس رعایت ی کم کا څو په سنه ۱۱۲۹ هجری د شیخ د نارنج له قصر له
بام خطا سو او را ولوید مړ سو د خپل عم تر مرګ وروسته میر محمود په قندهار کښی
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ی لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجری چه د
اصفهان د ضبط د پاره ولاړ په قندهار کښی خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهی تر غزنی شاه حسین ته دور کړه او د هغه لو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهی ومنه او خطبه او سکه ی په نامه مبارک
جاری سوه شاه حسین ادام الله دولته ډیر زور او مشهور پادشاه دی د رعایا
په دادرسی او د داد خواهانو فریاد اوری د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

دپادشاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې نور علما او صالحان لا ورلري افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ئې کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دی عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندې ژوند کا د قندهار د جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ئې کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کین لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او ځله ستد زعفرانی ئې په حکمت او طب کښې کښلی ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړه
د پادشاه ظل الله شاه حسین په جنګ کښې مړنی دی او په هیو لو د ډما لکو کښې ګرندی
غلجو طوایف تر غزنی پورې د ده پادشاهي ده او په ابدالیو کې تر سیستانه او هرات
حکم کا په سنه ۱۱۳۸ هجری شاه حسین لښکر د کا او د بهادر خان په سالاری ئې
د شال او بوسب ولایت فتح کا او په کال سنه ۱۱۳۹ په ځله پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر ګومل ئې ضبط کړل او س پر دغو ټولو ملکو د ده سکه جي
ده او حکم ئې ساري پادشاه عالم پناه په ارګ کښې د قندهار هغه قصر چه نارنج باغ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلند پایه یو. په دوی د دربار کا یکتب خانه کښی او په مجلس کښی علما جمع کیږی او شعرا او فضلا
لیتر لوی زه محمد هوتک کاتب د دی کتاب هم په دی مجلس کی یم او د پادشاه ظل الله اشعار
او ابیات پیغام کاتب هم او کتاب د دیوان ی مرتب سوی دی کله په پښتو اشعار وایی
او کله فارسی نثر ی نثر هم میل کا او ~~کتاب د دیوان~~ استاد العلما ملا یار محمد قندری قرات کا
په سهو ... نظم کی زایل کا او د پادشاه په اشعار و کښی لږ سهو لیده شی او علمای ټول
په بلاغت او فصاحت قایل دی او سماع ته مایل هسی وایی محمد کاتب د دی کتاب
چه یوه ورځ د پادشاه ظل الله په قصر کښی مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناگاه •
احوال د سوچه قاصد راغلی دی او پیغام ی ولیری ځای راوړی ملا زعفران
د باندی ورو یو گری پس برید مجلس ته راغی او زیری د فتح د شال او د ... ی
وکا او دا بنوری عرض کړل

بیت

صین پادشاه د ... نداره کوری | چه ی فتح په ننگر و ... د شال کا
د ازیری ی راوړی دی حضور ته | نو زعفران انعام پر سر زعفرانی شال کا

شاه عالم پناه زر زعفرانی شال ورکا او په دغه مجلس ی ټولو حاضرینو ته شالونه
شینل او د پادشاه په انعام سرلند سول هسی وایی محمد کاتب د دی کتاب چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشخاص دېرې او دوال د زړل خوږوړي دلته يو غزل نقل کوو چه د
مجموعه د کلام امول هوکړ سلام خان خوږ

غزل شاه حسين دامت سلطنته

بېلتانه دې د غمو پېچاپو چور کړمه | په تيارو کې د هجران يې تا دور کړمه
بېلتانه دې هسې او بلې راخپرې کړې | تا د فکر په گرداب کښې تل عبور کړمه
د فراق په وړې مې نبيوت و مړي تن | په جهان کښې رسوا که منصور کړمه
په وصال دې مې هم نا بارېد دلبري | د بېلتون فکر په زړه کښې ناصبور کړمه
د با هر عشق مې و خوړ په ټينگر کښې | غمازانو په غمزو غمزو مهجور کړمه

خلق ياد زما د عشق په ليونو کا
زه حسين محبت هسې مشهور کړمه

ذکر د شاعر شيوا بيان محمد يونس خان   سپي روايت کا زما ترڅو رحمت مبوک
چه په سنه ۱۳۰۰ هجري پېښور ته تللی وم ، هلته مې په خير کښې محمد يونس خان شاعر
شيوا بيان وليد او د ده اشعار مې سماع کړل محمد يونس په د غند کال يو پرش مني تواو ن و
او په قوم موسی خيل و په بلار کښا نور محمد خان له موسی خيلو څخه د کسي و با به سرې علم

او په خیبر پښتو او سید د محمد یونس په پېښور پښتو علمونه اوکتلونه او ښوتل او په شغه وخت چه عبد الرحمان بابا شوندی و د شغه شاگرد سو او د شعر دیوان ئی جوړ کاچه ډېر ښزل لری. د خیبر پښتو معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین ئې پښتو پر ډېره ډېره اسی اوکړ شوک عالم او شاعر دده کره ورسی ډېر قدر ئې کا او په عزت داری او میلمه نوازی کښی همت کا رحمت هو ئې حکایت کاچه محمد یونس بچلید ډېره کښو ډېر باقه کریم او ډېره ورځی ما ته ویل چه یو وقت شپه ئې دوه وروڼه په ځه یو دیوان سته ی زما عزت وکا او ډېره ورځ ئې د ی اشعار باره ئې ل دغه دوه غزل رحمت دده له دیوان ما نه راوړل چه په دی کتاب کښی ی بت ه ندم خدای تعالی د محمد یونس خان ښه وندی او مغفور کړی

غزل

نوو اندو پیغمبر باندی سر چا | کله بیا موند شیرین وصل دلبر چا
.... بت ئی شاد حسن روزی نوی | په دا حسن بلیه شمس و قمر چا
... پیدامی خیل مهر رهبر سوی | راکاوه به دلبر د نور خبر چا
.... استاد زلفو بوی ترشام شوی | دوباره به یا دوال مشکو عنبر چا

بدوهال

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال ليږي خونابه سترګو وورې | په آسان وصل بيا موندو ملتر چيا

بيا بېلتانه ېلي په منو مې پکو ريش | څو جدا مله محبوب نشي له بره يا

جدايي بې حق ورتريخ لله کله يره | ا چه نو شلي دوصال شهد وشکر چيا

ولرم تدی کار وسپاره یونس

مقصود محمدی ميند لی په هنر چيا

غزل ولدايضاً الطاف اسد عمر

شيرين يار څما دوايه سترګو تورۍ دی | چه ... نور ... [illegible] ... ډېر کور دی

په دنيا کښې چه بنياد د اشنايي ه | بې هغه د جدايي په وزی پوره

واويلا د عاشق له پيره ميحره | ليونی عاشق ايزارنه پيدر وموردی

که بيدرد شانظاز يان دکوم دی | شا د حسن خبر ملی لو ريلو ردی

د محنت جوری د دروندو بار دی کښېښو | خوار عاشق تر درانه بار رانده نه مو دی

بادی بېم د څخه وا روتنه ترسيری | هغه څوک چه ستا د عشق پر برق سوزی

چه د عشق څراغ ی نوی پکوګل بنه | هغه ر په للمرده لو موی ګوردی

زه یونس چه ستا په مینه کښې رسوا شوم

اوس په بيا رته جاروا ته رانه ېغوردی

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیاته باهم یوش

خو چه نیمه شپه [illegible] دیونس نمکی [illegible] حرام شد

[illegible] سر [illegible] محمد گل مسعود سی روایت کا رحمت بوتله چه په دوران

دسفو [illegible] پیښور [illegible] مسعود زوی محمد [illegible] وییل سو چه پرته شا [illegible] واو هر

[illegible] بدی ویلی او د یوه بدله دده نحوه رحمت تر بور رانتی کا چه ده دی کا بجه

بدله

چه [illegible] په نیمه شپه [illegible] بیل شو	اور بانده بل شو
[illegible] زړه دی غم [illegible] بل شو	اور بانده بل شو
[illegible]	سوی په اور تیمه
[illegible] ورپ کښی [illegible] مرض [illegible] شو	اور بانده بل شو
[illegible] بنایست د [illegible]	وریت دی پاو کړچه
داسی [illegible] تا پور [illegible] نمل شو	اور بانده بل شو
[illegible] خدای [illegible] یاره [illegible] محمد گل [illegible]	تاته ترل ترل تراپی
[illegible] پواو یلا [illegible] الله [illegible] شو	اور بانده بل شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شعر ازبان عبدالقادر خان ختک چه د خوشحال خان ختک زوی دی نواب محمد افضل په

اسی روایت کا چه د خوشحال خان خټک ترمرګه پس عبدالقادر خان په ۱۱۰۳ سنه هجري کابل کی

لیدل شوی و چه د حلو د قوم څخه کابل ته راغلی او دغه روایت د تیرید لو خبری ی. و بنګښ

پر خوا کوز وایی چه عبدالقادر خان خټک او ګرندی خان و د خټکو خانانو تابع و او ددد

ته پر په ۱۰۶۱ سنه هجري ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی او سی چه د غه کتاب کوم ما تر

نه د مبارک چه دا خان به وفات شوی وی له دنه خو سپی لیکم چه وفات سوی بوی څخه چه

اوس ی چا د ژوندانه خبرتیا راکړی له به مروی خدای دی د بخښی سپی وایی په

عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمر وند تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقیت کښی د

سو متعبد او پارسا سړی و پچا نی او مشر توب کښی انصاف کا او له خدای به ی ترس کا

عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصدی په ۱۱۱۲ سنه هجري نظم

تصنیف نامدی هم په پښتو کښلی او د شیخ مصلح الدین سعدی ګلستان ی په پښتو راوړی

په ۱۱۱۵ سنه ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی دی حدیقه خټک د غه کتاب ما په ۱۱۴۰ سنه

هجری له صدرالزمان مهادر خان و بید چه د مؤلف په سخط و مها در خان دا ست شو ګ

اسی روایت کا چه په دیره ما د غه کتاب و موند چه دیو خټک په ضبط کښی و نقل کا

چه عبدالقادر خان د طریقت نقشبندی کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رشادی کا شیخ رحمانی سعدی لاهوری پخلا فت تاکلی و د عبدالقادر خان شرونه د بر
دی نواب محمد انور د ده سلی غزلونه لکل راوړل ادس زه دلته لدحدیقه ختک تحفه دده
یو څو شو ونه نقل کاندم

غزل

دریغ لوز غموندلیری شولد د ل   یکبنی غم د خپل اشنا دی تل تل
شبنم وصل د گل یا مونده خاموش شو   تری محروم شوه په شورکاندی بلبل
بنده په زبه د قلم شوه په مجلس کښی   شمع تا په د خپل سوز قصد دیل
عاشق هیڅ نه د خبر د مشق لسوز   دالنبه پری معشوقی ولگول
فانوس په پرده تراغ نه د بیتهزی   کری مخ په پلو بیت و ما لیدل
پا تیم د پروانه په ی ځان وسو   شمع اور په تنذی بل کړ گرزیدل

درستدشید د پیارو عبد القادر کسو
قد بی عمد په پالنگ باندی تحمل

غزل ولدا یضاً

شه خوبنی د پادشاهی پتخت نخلو   همیشه ی غم کوه د پر یو تلو
هم می اوس کری پیظلو ورهی ردی   غافل مشه د دیو ستر گو دو تلو
پیشیدی جمشید دل آزاری وی   د مخو محزن نوی د کتلو

کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندنی کړي په زرد وزرو جامو کې | چه غاښ یې د حقو دا سپین
داجل د سورو تالخت ناگهانی دی | چه ښیځ کوي نه ځان ...

هغه زړه چه عبدالله در چه مرده وي

یکو حال د ننه نه دي د سا تللو

ومن رباعیاته تلک

وقت د ځوان و وي لیدلي | یو څو بلبلي چه ژړي په پلې
خواري مستدوي ويبي سراي | چه بې گلونو و یاتیب ...

ذکر د صدر اکابر دوران بهادر خان ادام الله بقاءه پدی دوران کښی مشهور دی په بهادری او توریالیتوب معروف د پادشاه ظل الله ... او د بنگړو ساز د شال او ... کلاوي فتح کا او ډیری ضبط کا د ډیری سمند عمر خواتر په ... کاهغه خای اخلی او ډیری ... په صدر دی ... قول خلق ... او محتاجان او فقرا پی کرم او سخاوت ... دي د جود ... زر بخش دي هر کله د غریبانو دستگیري کا پادشاه عالم پناه شاه حسین ... او عوام یې په امیر الامرا یادکا خان سلیمان په علو مرتبت عالم دي او په اشغا بې نظیر شعرا او علماء ... کرم ... اوهیڅ کله ... مجلس ... لطایف خالی نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمله بنی په دوران طاق دی او پابند نه په علما، تر حاتم دی بچه لسوزه راسی علماء او
شعرا سلیمد کا او دوی تر بند نی وه خالق تعالی د دا کریم دوران او حاتم زمان تر ډیره
ترونده، ساتی آمین یارب العالمین بسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک غفر الله ذنوبه
وستر عیوبه چه خان عالی مکان دوی کتاب دپاره لیکلو اشعارو څخه ما ته یوه بدله راکړه چه د نعدی
غذت کوم چه کتاب له ذکر خیر دی حاتم زمان خالی نوی او هر څوک چه ولولی د عا ورته
وکا شعر بدله دا دی

بدله

بېلتون د زور دی تر لیمو می سهار شبنم څاڅی | لکه شبنم څاڅی
د اسره یاقوت می بلمن کښې ستا په غم څاڅی | په غم الم څاڅی
ګوره لیلی باران د اوبنو ستا په چم څاڅی | څڅګه پرچم څاڅی
راغله لیلی په شینکی خال څڅا په ګلو کوی | په سرو شګلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی | ګل په اوربلو کوی
ملالی سترګی ی کا قد په وییر ژړلو کوی | زیب په کجلو کوی
د ژړه ویل د ده ویني په هرګړی هر دم څاڅی | لکه شبنم څاڅی
ښکلی مجلی د باغ بلبل محمد څڅا مه کوه | عاشق رسوا مکوه
وربیت سوی زړه می دی ساقین پوری خندا مکوه | راشه جفا مکوه

زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم پتنګ تري ډیوه ما جلبلا مه کوه | نور ظلم بیا مه کوه
یم شاله عشقه لیونی پر ما ما تم شاخځي | غم او الم شاخځي

ذکر د شاعر حقیق ملا محمد صدیق پوپلزی ید ارغسان کی اوسی دیار محمد پوپلزی زوی دی او ددی زمانی ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن دی صرف ونحوی پر ملا محمد نور پریشخ ویلی دی په فقه او منطق هم پوهیږی کله چه قندهار ته راسی کاتب الحروف ی وینی او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه ی له لاسه ایستلی بخیل محبوب لیسی ژاړی زاری کا ګریانی کا دردمن زړه لری او سترګی داوښکو ډکی لري مینی هی په او سوی دی چه لکوره کلی ورک وی سوزناکی بدبی لولی او کله چه د ډرنډا نو په ډله کښینی مجلس ژړه وی او محمن زړونه بخپلو ناره وغلبلو سوځی زما ندد د پر ځوانی افسوس ونه کا او عشق ی جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایی او د زړه درد په سوده کوی یوه ورځ د کاتب الحروف پلو رکښېنو او ما ی د حال پوښتنه کوله د زړه پخوا له کښیوت ژړل ی او دا بدلی بالبداهه وویلی

بدله

لکه بلبل چه بیله ګله یل ارمان نلري | هسی بی یاره بله هیله عاشقان نلري
په ژړا کانده م بې له یاره بل مطلب نلرم | چه هسی سور بیمه یو هیڅ بل سبب نلري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره نور څه نغواړم هډ نور مطلب نلرم — په څوک مې سي بې له یاره بل ارمان نلري

تر ناپچه ځان قربانوم دای نیازمنده یار — تل دی څخوند ګلوم دای نیازمنده یار

لستر ګوادینی تویوم دای نیازمنده یار — زړه مې بې تا پدیو ساعت د هډ او توان نلري

که تر می وژنی که پریږدی اختیار خوتاره دی — غم د پیدا نه دی بلچاره خاص ماره دی

زړه له دراغلی دی میلمه سابیګاره دی — د زړه لکوره څه تنګ په هیڅ هیڅ شان نلري

ذکر د برگزیده سبحانی ملا پیر محمد میاجی

ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړې ده او ملا پیر محمد لخلد بیلار حنیفه وعونه د علیین مکان حاجی میرخان سره پیچګوښی ملګری و په د شاه ظل الله ورور شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ی هلته وخوښت او له انفاس میمونو ی استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب مذهب ته رابولی نقل کا چه په اصفهان کښی میاجی صاحب له روافضو سره مباحث کا او په دلایلو علمی د دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه په اصفهان کښی دی هم ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ی لقب کا میاجی صاحب په علم اخلاق کښی یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ی نوم دی او بل په عقاید او اخلاقو بیان کا چه بل کتاب هم لری چه القرایض فی رد الروافض ی نوم دی یه

۱ دفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوقفوا الطریق کښي که دا حکایت کښلی دی چه زه ی له هغه کتاب دلته ثبت کاندم چه په دی کتاب کښي یاد ګاروی

حکایت

شیخ متی په خلیلی و — دی لا آره لوی ولی و
یوه ورځ روان پر لار و — لوی ښختن په استغفار و
کړده ذکر د غفار — یو شپه نو اوزګار
پر دی لار وی تیږ ګټی — لاړی محکی وی پر پټی
د میری ښی راغی رودبار — پری صاف کړله لار
یو دهقان په آبیاری کړه — شپه په شپه بی خواری کړه
ده په لید پیتوره شپه — شیخ متی په زیار اخته
لرا صحت به بیزار و — پتو له شپه به هم بیدار و
یو وشپه را تیر لیار سو — شیخ متی ته پګفتار سو
ای د خدای ولید ارغه کړی — د و مره زور زحمت پرځه کړی
ته بادار یی د ولیانو — ته قدوه د صالحانو
ستا د دغا وری سر زر دی — د هر ځای کحل البصر دی
پشو شپو یی ته بیخواب — په زحمت په اضطراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکوی دلاری ګمتی | په دی مخاوروشه دی ګمتی
داسی دوی شیخ متی | د مولا لعشق مستی
په خدمت د خلق الله | یو ګړی په یوه ساه

ترهر څه بهتر دی وروره
زده کړه دا خبره ګوره

ذکر د شاعر خوږ ګفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ هسی روایت کا چه دا شاعر په بوری کښی اوسی اوس د تخلو پښتو کالو بچر دی دیوان د شعرلړی کلام ی شیرین دی لکه عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ دغه غزل راکا په دی کتاب کښی ثبت سی

غزل

چه ستا پغم کښی بدیوان یم رابهر به نشم | د بلیتون اوبنی تو یوم بی پربر به نشم
ب دی لتار د عشق بغیم کړه په زما حال وینی | ښتنه بی بر وند عشق دی هیڅ پر بر به نشم
ندری پروت یم د ګدا بغیر نظر نکوی | کدمرمد یم بی بیا زیاره ستا نظر به نشم
اوردی د مینی راندبل کامیری ورتیت دکرمد | ستا د وصال په اوبو سوړ سوی خیګر به نشم
که جفا کاندی که وفا پروت دی و درته بید | ستا له دلبار جه هیڅ نکرم په بل در به نشم

الهیار ولاړ دی په دلبار نظر دی غواړی لیلی
که می هر څو ربتی شړی نه زه په صدره نشم

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د صدر دوران بابوجان بابی دکرم خان بابی زوی دی په پدالغز کښی اوسیدی هغه وقت په حاجی میرخان علیین مکان لیقندهار کښی د ظالمانو لښکر مات کا او گرگین خانی واژه بابوجان بابی ارکلات دیر غښتلی راوستل اوله ماشوری د قندهار ښار حصار دینو او هغه وقت په ی گرگین خان مرکا نوی په کلات کښی د حاجی میرخان درخوا حکومت کا هسی وایی محمد کاتب الحروف په پدکال ۱۱۳۴ هجری په شاه محمود پادشاه د پادشاه دوران شاه حسین ورور لښکر وکا وده او اصفهان قدری دیر غل غزیمت وکا بابوجان بابی سره د ملو غښتلیو ځوانانو په دری ورد قندهو ټک او توپخی او ترکی او ځنی الکاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته په جنگو کښی بابوجان بابی هسی میرانه وکا په رستم دوران ی هیر کا بابوجان د میا نجی صاحب شاگرد مرید و او په سنه ۱۱۲۹ هجری ی په مثنوی د شیها او گلان یعنی قصه نظم کړه چه پښانه ی نقل کا په مجلسو کښی د اکتاب قصص العاشقین نومیږی او سید ښد مشهوری په د غه کتاب کښی د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی توریالی دی || چه پیر هر ځای ی بری دی
د عشق اورهی سوزان دی || چه سوځلی ی جهان دی
زړه بی عشقه کلږ زړه دی || چه بی عشقه زړه د مړه دی

ندی عشق پدیوه رنګ | کله صلح ګهی جنګ
پښتانه کا ندی متل | په دی خوږ تر شات عسل
په بې عشقه سرکوږ دی | تش بې مغز یو لاډو دی
زړه بې عشق یکار نه دی | هم هر زړه سزاوار نه دی
په دعشق وکا خبری | کړی پخوبه داهر غلری

دیاکا نو عشق سزادی
امانت داد مولادی

کرد افصح دوران زیدی خان مهمند زیدی خان زوی دی دغیاث خان او دمسعود خان مهمند لمسی دی په کلی دمهمندی پناهد بالا سی غیاث خان د بجی میرخان علیین مکان همراز او ملګری و او زیدی خان او ستکره سړی او دآشنایانو همباز او دمساز شاعر دی د پاچا ظل الله پیخ کښی عزت لری او دشوکت او عظمت خاوند دی پرآشنایانو مهربان دی او دکاتب الحروف مجلسی دی اشعار ئی خواږه دی او د بلاغت علوم ئی لوستی دی پر فقه او تفسیر او صرف و نحو کښی هسی ښه او پوره لوست لری چه طالبان ئی حل دمشکلاتو تهی کا زیدی خان په ۱۱۳۶ سنه اصفهان ته ورلا پر او هلته ئی دشاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی دیو کتاب ئی پشرح د حال او جنګو د حاجی میرخان او شاه محمود وکښلی دا کتاب

ضور

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور زره بېتونه دي لوم ی دی محمود نامه کله چه ی د پادشاه ظل الله پېنځ کښ
ولوست زر ځلا وي صله ورکړه لدي طبع کښي ی هم جوړ اد بیت پروت دی په سعد
صلې پېښه شو ورځي پر یارانو او آشنایانو نثار کړه او رېدی خان غزل او مثنوی
او رباعي پنځه دیوان کښلي او محمود نامه ی هم خوږه کتاب دی په اکثر بیتانه
ی پېچلو کښي لولي د ګرګین خان ګرجي دوژللو قصه او د اصفهان د فتوح تو نقلونه
لتول کښي ستد هم وایی محمد کاتب الحروف په ما له رېدی خان هم درخواست وکا
چه په دی کتاب کښی د محمود نامي ځنې ډېره برخه ثبت کا نو هم رېدی خان هم ماته
د کتاب یو باب را کا چه د ګرګین خان دوژلو قصه ده او هغه ما د الله د فضل په توفیق الله تعالی

مثنوی نقل له محمود نامه ځنی دی

په بیان دوژلو د ګرګین خان او مدح وصفت د حاجی میر خان علیین مکان

اوس به زه تا ته حکایت کړم د بنو ‖ خوږه روایت د ګرګین خان د وژلو
په میرخان تللی اصفهان ته وو نه ‖ مخ ی مکی د پاک سبحان ته وو نه
پاچا ته عرض کړ ټول اقوال د پښتون ‖ د ګرګین ظلم به احوال د پښتون
پاچا و یل زه نوای کولای چاره ‖ د ګرګین خان ظلم ستم د پاره
کړی معزول کړم قندهار پر بند دی ‖ جور و ستم او خپل شعار ندیر بند دی

گرگین خو گرگ دی گرگ څو ظلم کوی
وینی توی وینه هم پیوند څیری

زه هم خایف یم چه بد تحکم گرگین
نامسلمان دی ارمنی دی بیدین

نه په اسلام کی لحاظ پابند گڼیږ
نه نصرانی نه له عیسی بیزاریږ

بیریږم زه چه خدای کړی قهر بنکاره
د سلطنت پر ټاکو رسی تیاره

میرخان وئیل ای حسین پاچا وګوره
حال د حاکم او رعایا وګوره

ګرګ د ابلیدګی پر رمه سو شبان
جور و ستم کا نوی بیحده ګرګین خان

موږ له طاقت نسته چه کړو بنه پاتی
صبر پر ظلم د ظالم ارمنی

دا څلورم وار دی راغلم سلطان
عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان

کله پاچا نکړی داد خواهی د مظلوم
ظالم حاکم کا ظلم ډیر په محکوم

جور چه د پیری سلطنت سی برباد
د ظلم قصر پیښا بی بنیاد

عوبید اَلمُلکُ یَبقیٰ مَعَ الکُفرِ وَلَا یَبقیٰ مَعَ الظُلم

کافر کولای سلطنت سی مدام
کله وکړیا داد نوی پاچا بر پیرانام

مګر ظالم نه سی کړای سلطنت
خالق رحیم دی ورکوی خلافت

پاچا که چه زړه یی وی پیهرو دات
د خدای عیال ګڼی پر مځکه انسان

سلطان واوره پښتنی غوږ داوینا
مکړه ستم د خلق الله پیهرا چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستمگاروپای په راشی وی خراب | د ظلم اوری کا پخیلد تراب
د مظلوم آه د اسی کاری دی گوره | چه اوری نیخی د ظالم لکوره
ملمبی به بلی کا د ظلم پکور | تو لد بد کاندی بینوا پدی اور
ستا یی ظالم چه رحم د کا پخان | پ ظالم خوار نکړی خپل ځان او جهان
سلطان گوره پر ځان رحم وکړه | خپل کلی کور چه جور مدور انغوره
یا پچا تدهی دنیا وکړه میرخان | خو غوبږی ندوا وریدو لد ځان
گرگین ی پر لینو قندهار کی ظالم | نیځ کړ دفع لاس دده لد عالم
گرگی شپانه کا چه کړی خوار رعیت | دگرگ پخیر ځیری پظلم وحشت
میرخان خولیدی ولاړ محجاز له چه کړی | رسول د خدای تد پر زاری داد خواهی

دادخواهی د میرخان پحضور د سید الانس والجان

ولاړی د شپی ی پیثرب کا فریاد | رسول د خدای تد چه سو قوم برباد
ستا پر امت راغی د ظلم دوران | واوره رسوله دوی قوم فغان
پښتون خو ستا پر نامه ځان کړی فدا | ای خیر الناس واوره تدی ندا
و تر عوره دوی تد د ظلم له لاس | گرگین ملنځ د پښتون و باس

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا پنا مدد دی کله کوی پښتون
نه بسی بیځکه لتا ندرا ستون

زړګ و ژوندون هو دا سلام دپاره
ستا د درباب ستا د سلام دپاره

مدهو کړه هیر خیر الوری رسول
فخر کونین نور الهدی رسول

او ښکی هی څاڅی پر دربار یم ولاړ
قوم سو پا ورد ظلم پټولد لتا ره

یو ولد نظر وکړه پر موږ په سوو ړ
و ظالمانو ته تر څو به یو پیر

ستا لطف و مهر دی شامل پر جهان
بر خراب زړه دی ستا پیهر ودان

لدستا نظر نوی خراب سو پښتون
پا ورد ظلم تور کباب سو پښتون

راغلم لدلیری ستا دربار ته نبي
ته می شفیع سه خدای غفار ته نبي

په پر پښتون قوم نزل کا رحمت
کړی ی خوندی ناموس پخپل مرحمت

لاس د ظالمی لګریوا ن ه الله
ویح سی د ظلم د ګنډو خیرو ده نه

ستا شریعت سی تبنګ چیخ دپښتون
ورک سی بیلدا وکم سی ریح دپښتون

وامی دی سوال ولاړ د ر ته حمید
محتاج د تش و لږ نظر ته یمه

د قوم حال کړم در ته عرض یا دب
ته ی بادر د کل عجم او عرب

بلید تا ملری پښتون خوا لګر
ته ی ملهم د خوږ و زړه د پرهر

و ژغوره زموږ نام و ناموس لد بیداد
کړه بی نامو ظالمانو بر باد

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر ئې د ا پورته زمو بې حال وګورد — د ظالم ظلم بد احوال وګورد
ندي لا شرم و حيا ستا نبې — نه شرم کا نه ډې له عيسى ارمن

عرض مې د حال وکا وتا ته پيشوا
بلخوک مو نشته خو الګر پې نيا

خوب ليدل د حاجي مير خان پېښه پېښه طيبه کښې او زير يا د نجات له ظلم

چې مير خان هم عرض کا حال د ظلم — هغه شپه مات سو توره د ال د ظلم
مير خان پېخوب وليد صديق اکبر — چې ورسره حضرت فاروق و عمر
وې اې مسکين بېرې لوړد غم ملګوه — قوم د خلاص سو کورت ماتم مکوه
ولا پېښه قوم نه د ازيرې کړه زر — چې د ظالم سو کم نقصان او ضرر
په بتوت د خداى له ظالم آزاد — نه بسى ننګه او ناموس ې بر باد
خداى به دا قوم کا پر رحم وداں — قوم به ې وينه مچيا به پر جهان
تل به د خداى په بندګى کړوي لوړه — خول به ې نکا مر به تليده ورځوى
کلمه د خداى بوي جارى پا فوځ — ورکوى د وى به په دى لاره کى ا ه
څوى طره وى د اسلام به ګړى — نه لبسى ورک نوم د دى قوم لښرى

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری اوریدل دمیرخان او فتوا اخستل له علماو

له زیری په واوریدو میر ولیس خان بیا ام ... خوبن سو د بېغو په بیځلی کلام

بیای پیدا کړل علما د حرم ... مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم

حال ئی د ظلم د ګرګین کا بیان ... فتوا ئی وغوښته له دوی میرخان

ټول علما د دین فتوا ئی وکړه ... سمی تحریر ئی انشا ئی وکړه

چه د ظالم د ظلم رفع روا ... په تیر پسې وی دی له اسلام سوا

حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال ... قوم ئی ولیدی په ظلم پایمال

په تدبیر کښیوت چه ناموس وساتی ... تنګ د قوم کا په تبنګه خوندی

مشران ئی ولیدل د قوم بیلا ... ودوی ته ئی ووی د حرم ماجرا

دعا او خوب او هم فتوا د عرب ... قوم ئی کا د ځان د بنو په طلب

ګرګین خبر سو چه میرخان څلوی ... وی کتله چه افغان څکوی

ظلم ئی دیر کا پر خوارانو د قوم ... ځان ئی کا ګرځ د غمخوارانو د قوم

مشران ئی راوستل په صبر و په بند ... منافقین ئی کړل له قوم سربند

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د گرگین خان

حاجي میرخان وکا تدبیر مصلحت
پښتانه مقتول سول پناموس او پدیت

مولو قرآن وکا چه خان کا خوندي
له جور و ظلمه د ظالم ارمني

سیدال ناصر او بابو جان و بابي
بل بادرخان و د بادرو لمسي

میاجي هم راغی د میرخان پکومک
یوسف را مقتول کړ له د سیوري هوتک

عزیز توریزي د دلارام پهلوان
گلخان بابړ د بل و نور بړیچ خان

راغي لفرو د الکو د جلدک
کا ئي توانا نو د لښکر و کومک

بل یحیی خان بل ئي زوی محمد خان
مقتول سره یو سول په کړي د گرگین خان

یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین
پښتنو بوړه پر گرجیانو تاورین

گرگین ئي مړ کا مقتول کړ چې سو گستاخ
قوم کا خلاص له ظلم و جور غدار

قندهار و بیو حاجي میر په همت
قوم ئي مقتول کا ورتې کړ نصیحت

په ظالم وُمي او س تو موږ سوو آزاد
خالق دی نکا پښتون قوم برباد

پاچا ظالم دی موږ یې تو لکا لښکر
نا یې په وسا تو خانون له شر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفهان ډک وو له لښکرو د شاه
سبا به دراسي په زرګونو سپاه

نه به پښتون پرېږدي په منځ د جهان
ورک به کا نوم ننګ نښان د افغان

دښمن قوي دی راسي کې اتفاق
ځان مو څېتو کې پرې کاندي نفاق

یقنده هر کښي ی راټول کړل خانان
لټوله د قوم اختیار دار مشران

هر قوم ورکړله ځوانان قرباني
قول وغښتلي ټنګیالي جنګیالي

شل زره بچ سول پېنځه کې د ښار
ګرده ولاړ و د میرخان ګفتار

میرخان انصاف کاو سپین بږیري مشر
قوم ی ونه کړ زوی او کشر

په داسي کار و کا حاجي ګرندی
د پښتو ناموس ی وکا خوندی

کال و یو سل نونس او زر پیشمار
خلاص سو له ظلم د ګرګین قندهار

د ظلم پای دی هسي وران عالم
زړي له ظلمه څوک ودان عالم

د ظلم اور په بل سي سوځي جهان
یکښي کباب سي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوي پر ځان نه پوه بل
ویني هر څوک سزا د خپل بد عمل

زور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بریڅ — دا ملا صاحب یقوم بریڅ او عالم او متورع سړی دی خلقو ته د سبق لار ښودونکی دی کا په ښو لوک کښې اوسی او د ملا بابو ته درس کا د ده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و په روضه ربانی کتاب ئی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی په محاسن الصلوة ئی نوم دی او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه ئی پکښې کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتاب دلته را نقل کوم چه یادګار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی — چه په فرض کښې کاهلان دی
چه فرض نکاندی لعقده — دوی بی شکه کافران دی
په وای کړم ئی زده ئی نوی — که طعام خوری حیوانان دی
علم فرض پر هر سړی دی — چه فرض نکا څه کسان دی
چه په قصد یو ملونځ قضا کا — په دوزخ کی غاستان دی
خدایا پناه امان غواړم — له هغو چه فاجران دی

له هغو سره هم ګډه کا
چه خاص دا ایماندار اندی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جبرباهی د محمد علی جبرباهی زوی دی پیښور د کاندارې کا د ښکارپور سوداګرئ لره او هلته ئې خوش طبع خوانان دی طبع ئې هزل ته مایل ده او کله کله ښه اشعار هم وایي ایکلو کالو هیستنګ کښې د پلاره سره او سیدلی او هلته ئې له اکثرو علما و فضلا لوست وکا او علوم دینی ئې زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایي لري د کان ئې قاسم لوغالانو مجلس ګاه دا وی د یارانو سره خوش طبعي او ظرافت کاهی وایي کاتب الحروف محمد هوتک چه یوه ورځ ئې یو باب د کاندار ئې په نوم د دی محمد عمر خان پتقوم لوڼ ګانډی په تقاضا د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایي کا او چپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان د محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایي محمد عمر و ویل لس کاله د محمد طاهر سره مجلس او وینایم خو هیڅ اثر د مجلس نلیدلی کیږی او نه الصحبة موثرة مصداق ښکاره کیږی په سبیل د هزل ئی دا قطعه په مجلس کښې ووئیله

قطعه

وایي داچه صحبت کاندی | یولد بلد زیر اثر
پیکلو دی مصاحب سره | تا صحبت نکړ مه خر

محمد طاهر چه طبع ظرافت پسند لری او هسی نکات ښه ادا کا هسی قطعه ئې جواب انشا کا

قطعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت دیدار کا لګوره   منکر نشي دا شر
قدر محض بغرش وي   او هم انسان سولي بشر

محمد عمر خان پټرانت له محمد طاهر په بشتنه وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر نه دی
محمد طاهر هم بیت ووایه   بیت

زه وځان وته طاهریم   خو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز دانای راز ملا محمد ایاز نیازی دد نیا تارک دی او بیزه
او ورع کښي ریاضت کا او په طریقت کښي مریددی د میان عبدالحکیم قدس سره
العزیز کده هم یا صل د قندهار د بنار ساکن دی مګر په میا شتو ورکړ دی لکوره
او ریاضت کا او په حضور د بزرګا نو حاضریږي او ګوښو کښي په عبادت بخت
وي نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو ویښ وی او په د ښتواوغرو ګرزي
ذکر کاندي او د خپل پیر دستګیر په مخ راسی ژړا کا او هم وینا کا چه تا
د مظاهر و د جمال او کمال نلرم ځکه نو تښتم ملا محمد ایاز ښه آوازلری او کا
کله چه خپل اشعار بغنا سره لولي خلق ژړ وي او دیوان د اشعار و ی
ډیر متین دی او نکات عارفانه پکښي شته هم روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غرو كښې ګرځېدې او د غرو وحشي او خونخوار حيوانات ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحكيم چه د ده شاګرد دی هسې وايي چه څو مياشتې مې استاد ته نږدې کور ته
او زه د ده پتلا پسې ګرځېدم په غرو كښې يو ځاى مې وليدل د شرمښانو لوګله چه ګرزي
او يو د بله سنګولي سره ايږي ما ځان پټ کا او په غره كښې پنهان سوم چه شرمښان
ورلاړل هغه ځای ته ورغلم او هلته مي محمد اياز وموند په پدرام خوبا بيده و
او هغو وحشي حيوانا تو هيڅ ضرر نه ور رسولی بلکه ويښ سوی هم نه و ما چه لحوب
ويښ کا او واقعه مي ورته بيان کا ده وويل هغه شرمښان په د خداى په محبت ودان وی
د حيوانا تو ځا ښتونه ورانېږي د حقيقي انسانيت مرتبه هسې هسكه ده چه د حيوانيت
لاس هلته نه رسي او کله نفس اماره چه د نفس مطمئنه ځای ونيسي او فاني کيږي
هغسې هم د حيوانيت په درياب کښي لاهو مخلوقات د انسانيت سره څنګه نسی
کړای او له پير محمدی تښتي ملا محمد اياز د شعر خوند ديوان لری او د پير سنه عارفانه
اشعاری پکښې جمع کړي دي چه زه ی د هغه يو څو رباعي په بيان د عارفانه نکاتو
رانقل کاندم

رباعي

زړه هغه دی چه لری د عرفان برخه | د هغه بنده ده په دنيا د انسان برخه
هغه زړه چه نه دی څه برخه عرفان وی | وری په ډېر ږوند کښې د ناڅېز حيوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولہ

محبت د اوب و خاک دی بی بنیاد | راسه د ځلکری د دنیا خون آباد
کډ زړه سپین وی د خدای محبت | پر صحرا به ئی بی کوره اوره بناد

ولہ

زړونه خو بن کړه دا بیکی ده در شپا | ملکه پیا باندی تیر ند پیجفا
د خدای کور مورانوه په ستمو | د خدای کور وګیندز ده چه وی صفا

ولہ

په دخان پیغم اخته وی عاشق نه دی | هغه خوک د خدای دینی لایق نه دی
یا به ځان یا بدجانان کا پرستند | څو کړ چه ځانی نکا هیر خو صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی   دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی
په پیقندهار - په کښته خوا کښی اوسی او علوم مروجه ئی لوستی دی فقه کښی استاد
او پیجامع گاو کښی د جمعی په ورځ وعظ کا او په واعظ مشهور سوی دی کله کله
په خطبه کښی ځینی اشعار هم وایی چه په تول نصیحت دی یو کتاب ئی کښلی دی چه نوم
ئی دی تحفة الواعظ او په دغه کتاب ئی د تقوا او زهد وعظونه کښلی او خلقو ته
ئی امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ پر ښتیا ویلو مشهور دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا لوز پیغ کښی هم د خدای امر ښکاره وایی او پیچاپروا نکوی پیر طریقت کښی د میان نور محمد صاحب مریدی او تدریس کار داسی کاوه فقط پقند یار ښکی طالبان د علوم ی له مجلس فیض سوی او په حلقه د تدریس کی ځای جزوی داوعظیه بدله هار اوا چیښند او نقل یی کړه له تحفه و اعظ څخه چه مسلمانان ی و لولی

بدله وعظیه

کم بخت مکره پر دنیا د ونګوون
کدی زړه غوا یې د جنت ګلون

کم بخت مه زړه مېلمانه پر دنیا
وطن مو بل دی آخر ځو پر شتیا

هم به ښه بد بل سی ا معلوم په عقبا
نو له سره اوس کړی پامان ځانون

کم بخت مکوه حرام چه بد دی
چه کړی حرام سخه باطن کی دد دی

اعمال دې ناولد په عقبا کی رد دی
په لویه ورځ به یې وی تور مخون

کم بخت مکوه حرص قرار سه
تا د رب کوه صبور پکار سه

څو ښه د دین وړه پیدی کار و بار سه
چه بې تو ښی ښی پیدا سو دون

کم بخت مځه د حرام پر لوری
خدای به دو تا ته په غضب وګوری

کډ بلا زړه غواړی ښایسته ښی حوری
ښی ځای مې ده بی پروا یلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصرالدین خان اندړ. نصرالدین خان د محمد زمان خان زوی دی چه پر زمانه کښي د پادشاه تیمور شاه حسین له غزني راغی او په قندهار ساکن سو په مقتضا د طبع صافي په چند مدت د صدر دوران بهادر خان ورسید او په ملک د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو ځکه چه شجاعت او بهادري ئې په طینت کښي وه نو په دلبر ورځوي د پادشاه او بهادر خان عالیشان لخوا عزت ومونداو د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصرالدین خان اندړ پسند اشعار وايي او زموږ د زمانې له موزونو تانو څخه ګڼه سي دیوان د اشعارو لري او نصر تخلص کا الحق چه نصر یې رزم او بزم د نصر خاوند دی او د یارانو او موزونانو په منځ کښي مقبول په دی کتاب د دوه یو د بدله په یادګار کاښم چه څخه اندړ ددې لیاد خالي نه وي

بدله د نصرالدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وي دا اشکار د نیا — کدوی په پټه خوله هم له غنډی ګفتار د نیا

د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کي نا — په ورشکاره خپله زیا بخ دلبر باکي نا

په چپل وصال کښي خوشحال محبوبا کي نا — بلبل لغوري هم د غم امیدوار د نیا

د دې حسینو پزو صدای بلکه اوروون دی — په وربلینې دی خوار پده د پرعون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوربه آرام په درسته شپه کا مذی خوبون دی | پر مینانو هره شپه د غم ناتار د ینا
ددی مینو پر زړه رب البني داغون دی | چه په ارمان د بناینه زیبا محزون دی
ل ژړا کا او په ناره پفر یادون دکا | هو چه عاشق سی د هغو کله قرار د ینا
عاشقانو زړه ی مات کا تر غیب ینا | هو په شپه بامذی پتری کله جو پینیا
په د وصال یا مید هر عاشق اوسیږ ینا | کدی دا نو سا عاشق هر ساعت بیمار د ینا
د مینانو وصال عین نوی اختر د ینا | یو خو خوار نضر له چپل بخته مرور د ینا
د بلیتون اوردی چه په سوی در ست څلګر دینا | هیڅ نجوړ بیږی د بلیتون کاری پرهار د ینا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجی مشهور دی په غلجی او په غلجو کښی توخی دی د ملا یار محمد زوی دی او س په پښوا ی کښ او سی علوم شرعیه ی ویلی دی و تدریس کا په عمر د یر پوخ سړی دی اتیا کلن او د قندهار پښار کښی پنځه کاله د تا مذان عالیشان د حاجی میرخان د ارشیو او کړ پښو بچو نو استا دو او معلم تو ته د سرا پرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی بنا مه نافع مسلمین او په دی کتا ب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب ی کښلی دی بنامه د پادشاه جمجاه شاه حسین او له معتبر د کتابو د فقه او اخلاق ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد او س په پښوا ی کښی تدریس کا تلمود شریف

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقهٔ محمدیه او نور مروجه کتب به تدریس لولی

دا نظم ده دی په نصیحت کښی مخمس

نظم د نصیحت

تر مومن ژوندی په دین سی زما یاره　　تر ژړا فریاد کوه په خشو کو کاره
استغفار ته تو به کوه د ځان د پاره　　تر هم ځای سا تر پناه عذاب لناره

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

نه وتا ته دیو ویی کړم زما وروره　　په سهار بیداری کړه آخر د گوره
ابد ته سی پیچا نکښی یا په اوره　　چه ستا حال به په قبر رنگسی له گوره

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداری کړه　　ویښ در سحر شپه کښ ډیره بیداری کړه
هم په خپل صورت وژاړه هم زاری کړه　　دا خپل ځان لکه حباب تری بیزاری کړه

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

تر دروغ الا بلا مکړه دنیا کښ　　داد زیان دی زما جان په عقبا کښ
ستا ډیر سود دی در ته وایم ثریا کښ　　گناه هد خلاصی ډیر دی په دعا کښ

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

تر د لخدای لحکمه مد عمر وه غاره　　نیک اخلاق کړه تر طلب د بد خوی واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تضرع کړه ځیل صورت کړه وچه ناړه | تر لر خپو ی بو ړ سوی تن ویجاړه

بیداری کړه پیسهار کښی زما دلداره

خدا امید کړه و رحمت ته ځما جان | در رحمت دروازه خلاصه ده جانان

هر سهار رحمت نازل سی له اسمان | مغفرت پیسهار غواړه له رحمان

بیداری کړه پیسهار کښی زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی د اشاعر په مجمع کی د وفضلا سر امد دی او په ظرافت کی هم یا صل د بوستان دی پلار ی غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ما شور کښی او سید ی عبداللطیف له کوچنیوالی په تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او خدای په طبع لطیف ی در لوده نوی ډیر خوا به ه اشعار و ویل مګر کی طبع ظرافت ته ما یله ده خو بیا هم هی قصص او حکایتو نه نظم کا په او دیدو ړکی عبرت ځنی کا و پند و نصیحت دی په ظرافت کی مفید در موند کا او هر کله مجلس د اشنا یا نو په ظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی وینی او اشعار ی اروی او س دی زوړ سوی کالو دی او سره دوی په عمر ی پو خ دی خو د ځوانی مسترنکا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیا موی په چا مو کښ اشعار ارتجالاً لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف د غه یو قصه د ده یدی لږ اندکښی نقل کا په کتاب له ظرافت هم خالی نوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد د سوی او د داوبن

غوږ و نیسی یارانو د داوبن او سوی مقصد سوه
خورا ډیر خوږ سوه

یو سوی د داوبن اشنا سو
بیځده ی همراسو

یاری ئې ی کوله یو له بلې یارانه سوه
خورا خوږ د مقصد سوه

اوبن وویل چه سوی
ای زما یاره نیکخوی

بې تا می بنادی نسته شپه او ورځ می پیا بند سوه
خورا خوږ د مقصد سوه

بتول عمری صحبت کا
د سوی سری الفت کا

شپه ی بیلیتون نکا یو له بلې مرکه سوه
خورا خوږ د مقصد سوه

سوی و د اوبن یکور کی
ژوندون ی پسرور کی

مقصد ئې ی شروع کړه هرسهار تخو به غرمه سوه
خورا خوږ د مقصد سوه

سوی تل ملید د اوبن و
دوستی کی د ډیر پیهوښ

خپلوی سوه هسې تینګه چه په بری پیندبرمه سوه
خورا خوږ د مقصد سوه

اوبن هم عزت د سوی کا
ساتنې د ابروی کا

د یار د زړه د پاره به مقبوله نه بلمه سوه
خورا خوږ د مقصد سوه

یو وروځ سوی پیلمتیا کړه
د اوبن د پاري د کم

خپلوان ی را خبر کړه د سوی بتوله ملمه سوه
خورا خوږ د مقصد سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه رانجې د سوی کور تند — یو غاړی ولید پور تند

وانګ په بهی ثنان ویچې مذ ځای یوه ګونګه سوه — خو را خوږه وقصه سوه

راوړی ی خوا ره وه — یو څه وه لږ وابند وه

وا تعلد په ی راوړ لد داوبه یوه ګولد سوه — خو را خوږه وقصه سوه

اوبه وږی ولاړی کور تند — ختلدی سو پور تند

سر یا نوی ځای مذ درلودی تولد شرمنده سوه — خو را خوږه وقصه سوه

سر یا نو جمعیت . کا — با سوی ملامت کا

ول ستا و د اوبه شدی په دوستی سره توده سوه — خو را خوږه وقصه سوه

په بسوی اشنا د اوبه سی — باید چه لږ پهوبه سی

د اوبه د پاره بنایی چه پیدا یو ماتد سوه — خو را خوږه وقصه سوه

هر څوک چه یارانی کا — چه بیل کا بیلتانی کا

هر چا لد منا سبه اشنایی او طریقه سوه — خو را خوږه وقصه سوه

چه څوک مناسب کار کا — عبرت لدی ګفتار کا

لد چنې تغزه سمد و هر چا پند رااوږ دکه سوه — خو را خوږه وقصه سوه

ه ه ه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د رستم دوران سپه‌سالار عالی‌تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر
محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او
بابری زی ناصر دی چه پلاری او سیدی په ډیله کښی چه د وازیخوا پسر یو ځای
دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی تر ځلدک
ی حکومت کا نو بابری زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا
ابدالخان د عادل خان توخی سره په هغه وخت له بیګلر بیګی سره د قندهار چه د
صفوی پادشاه لخوا د جنګونه وکړل او وندی پرینبو چه پر کلات حکومت وکا
سیدالخان په دې ګړلی پلار زوی و لیسخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو
او هغه وخت چه حاجی میرخان علیین ملکان پقندهار کښی ګرګین خان بیګلر بیګی
و وازه سیدال خان ناصر د پښتو د لښکرو سپه‌سالار واوه د لوستلی وه علوم
مروجه لکه فقه تفسیر و فصاحت صرف و نحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پیژنده
ګلی د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام ته راغلل نو سیدال خان ناصر
د حاجی میرخان لخوا د پښتو سپه‌سالار و او څو واره ی د صفوی لښکر په ترهتاب
تیر و ورژل پدی لوی جنګو سیدالخان غالب او فاتح و او په دلاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا په حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو په جنګو پر لتو لو
میدانو غالب او فاتح سو خوری اصفهان فتح کا او دښمنان ی مقهور دی
نقل کا چه سیدال خان نامر په هغه وقت چه په جنګو ی ګرفتاری بند وه
او له حیص وبیص ی فراغ و اشعاری ویل او د عشق سند ئ ها ی کښلی او س
چه په مهما تو د امور په اصفهان کښ بحث دی دشعر ویلو فرصت ی نشته
او ورځی ی تیریږی په هسی جنګو چه رستم هم ځنی ډار کا د سیدال خان
له اشعارو تحفه دغه بدله بیخز اند کښ کاږم چه د اکتاب د ده له ذکر خالی
نوی او ددی خان عالیشان بذکر مزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ماله هسی ګرانسو + راتیر تر هغو لیها نسو
نورنده ویښم پیتر ګو + بهان قبول راته جانان سو

:وی زلفی داوږدی کړی   پیرمخ د راخپری کړی
سری اشرفي د په تندی باندی سپری کړی + ګرزی په باغ کښی لګلو نو کښی نخری کړی

په ادر دو سوم یاره   راته اور تانه بوستانسو

مین چې اشنا یې مکا　　　شپه و ورځ به ګریا یې ٥

غمونه د ستمګاره خوشحال ژړون برخې کا + لنډې لړې د ورځو د بانو عشق کا ړ

پرهار مې ګوره ظلمه د دلبر د تیر نښان سو

مین پر لویو غرو ځي　　　سر نوړ په نیمو شپو ځي

د وزی اړو طن وطن پرېږدي پر چپو لوځي + فرهاد و ناري وکا پیا ورپسې په غلیلو ځي

وصال یې نصیب نسو لوره زړه ډک په ارمان سو

ناري وهم عالمه　　　د شپې تر صبحه ۳

ناتوان د بلیتون یم یوګړي نه لرم دمه + بیتابه نفس نظري را ځه زما د زړه بند

نظر پر ما غریب کړه چې تا خون مې تا پیدا نسو

شبنم پر ګلو ښکاره　　　زما اوښکې دا رنګ داري

خوناب مې ستا لغمه زما په مخکې لاړي لاړي + تمام شپه لم تیره پر پیاري ناري

ښکاره سوه چې مجنون یم لیونتوب مې اوس پیا نسو

بوستان نغمې زیباد کړ　　　رنګین په اوښکو زما د ک

د زړه پر ابر ګلو ګړ دي چې بلبل پتماشا دي + یمینه تې زړه وشاوه دي تد وایي تیند

نبلی د بلیتون یم زه سید ال امر پیا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه خزانه په بیان د هغو چه شعرونه ئې ویلي دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخي هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه
چه تولد ئې په سنه ۱۰۶۱ هجري هغه ځای تر نژدې و چه تازي نومیږي سلطان ملخي
په هغه وقت د غزني تر علاقه د اقوامو مشر و او په استقلال ئې حکومت کا معارض
او ساري ئې نه درلود او نازو په کوچني والي له میرمنو د پښتو او سپین بږیرو علما و فقها لوست
وکا او میره شوه، ارتینزوه چه نارینه میراني او شجاعت او سخاوت تدبیرات و
روایت دی له تقدیر او یا نو چه سلطان ملخي د سور غره ته نژدې په جنګ کښې وم
او حاجي عادل چه د نازو ورور و د پلار په انتقام جنګ ته ولاړ کلا او کوري نازو
ته پرېښوه او په هغه وقت نازو توره پېلا کړه او د جنګ لیوه شوه انا موسره ئې
کور او کلا له تاراک د دښمنانو وساتل ماته ضبط په پلار حکایت کا چه نازو انا
په میلمستیا او غریبانو مسافرانو په یا الله مشهوره وه او هر وقت چه به ژمی بد
مسافرانو قافلې راغلي د نازو په کلا ئې اول په سوه سوه میلمانه به ئې روزل
او دوی تری دوړه ورکوله چاچه بدکالی نه درلود لباس ئې ورکاوه
او سخاوت نوم ئې له ضیر تر کوسانه خپور سو نازو چه بالا د بنا بالم نځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه د کرم خان زوی و او د هوتکو بنالم خیل چه سن ورځ پادشاهي د قندهار او
اصفهان د دوی ده لوی شجره طیبه څخه دی او نارو څلور زامن درلود چه مشری
حاجی میرخان او نور عبدالعزیز خان او یحیی خان او عبدالقادر خان دی
سپی روایت کا محمد کاتب الحروف لنځتیل پلاره چه نارو انا عابده صالحه متقیه وه او څلو
زامنو ته یې بتول عمر په اوراسه رشید ی ورکړی او چه علیین مکان حاجی میرخان
ته لیسوخوب ی ولید چه شیخ بیټنی رحمة الله علیه ورته وایی دا زوی ښه تربیت
کړه چه لوی سی لوی کارون به وکا او زیارت د بیت الله شریف مشرف کا او له نسل
به ی پیدا سی پادشاهان چه دین به رواج ن کا نو حاجی میرخان په وزیر پیدی مور ک
پیدا یانت او عبادت سره لوی که او د دین فرایض ی بتول په او سم کال ور ور ښوول
او هر کله به ی ده ته نصیحت کا چه زه یه د شیخ بیټنی نیکه قدس الله سره لقول ستا پیش
بنی دی لوی کارون تو چه لوی شی د خدای عبادت او د خلقو خدمت کړه تر
خدای پیدا کړی ای د دی د پاره چه لوی کارون تر سره کړی او خلق الله ته خدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور ماته د لویو کارو د کولو وصیت وکا زه باید هسی کارون وکړم چه په
سنه ۱۱۹ الهجری ی توسم د ظالمانو له ظلمه [illegible] زوره نوی مسجد د شکر وکړه او [illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای د اسې کار و چه ماته مور سپارلی وا او وصیت ی کړی و د اخوښا د عبادو
او بنده ګانو خدمت و چه ماتر سره کا زما پلار هم وویل چه نارزو اما علاوه پر سخاوت
او شجاعت او عبادت هم بې ارتینده و چه د خدای تعالی څخه پیناجات ی د ډیر
اشعار وویل او یو دیوان ی درلود چه د دوه زړه بښونه یکښې ده او بلبله ی ښه لطافت
اداکړی او داسې ی وویلي و چه نارینه ی هم فنی ویلای او د عدد رباعی چه د نارزو
اماده ماند ځیله پلار ارویدلې وه الحق چه ښه رباعی ده

رباعی

سحر ګډوه د نرګس لیمه لا ننده | څاڅکي څاڅکي ی لستر ګو څڅیده
ما وویل څه دی کښلی ګلوه ولی ژاړی | ده وویل ژوندی دی یوه لحظه دیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګرد در شهوار عصمت حلیمه حافظه . حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان
خټک لور وه چه د عبدالله درخان خټک سره کور کیده زما پلار هم روایت کا
چه زه بنو ته د لا هم په هغه وخت د اپښته ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندی
رو چه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده شوه او
هم پلار هم عبدالقادر خان په دا سې ی بیعت وکا چه ښه هم د شیخ دوران

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بي بي فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده
دعصمت ناسته ده میره ی مذی کړي او دخالق عبادت کا او دخپل د رور عبدالقادر
خان پکور کښي لورو ښځو ته لوست ل کا او قرآن عظیم ی هم یاد دی زما پلار وویل
چه حلیمه بي بي په پښتو ښه اشعار هم وایی او پخپل عصر سرامد اقران ده
او موزونان د پښتو ی اشعار خوښوی د تصوف او طریقت کتب ی ټول
لوستلي دی او هسی وایی چه مشکلات د مثنوی شریف او مکتوبات دحضرت
امام ربانی قدس سره حل کوی د حلیمي په اشعار وکښي مجازی عشق نه ښکاری
بلکه ټول شعرونه ی دحقیقت پر لار دی او دمحبوب حقیقی صفت کا دغه
یوه بدلهی زما پلار ما ته وویل چه ښځو اند کښي دا نظوم رحمة الله علیها

غزل

داشنای لیفکر خو ښه هسی شان شوم | پنځه هیب م په ممتاز که نور جهان شوم
چه ی کرمه ستا پښه سر فرازه | تنا خواند پیځو رنګه درجهان ښوم
په مجازی دایاز دلاري لزه شه | سربلنده تر محمود غزنوی سلطان شوم
و هر چا وته چه ګهرم واړه دی دی | د جمال په ننداروی شادمان ښوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لز یره نه را بهر شو | پیر خلیل د پیر عدو باندی یکسان شوم

حلیمی دغماز مکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیا ره نکایه گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته داعصمت پناه او عارفه د الله د شیخ
الله داد لور وه چه قوم مموزی چه پدا شنغر کښی کورنی او پلار نیکه دیمن زیو
مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ
امام الدین خلیل غوریا خیل چه کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه
شیخ الله داد لوی ولی وا ولوری نیکبخته چه پتحقیق هم نیکبخته عارفه صالحه
وه علوم دینی ی ولوستل او پر ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا په
۹۵۱ سنه هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره را غله
۹۲۱ سنه چه د خواجه محمد زاهد خلیل منی زی زوی وا او عارفه د خدای وه په
۹۵۶ سنه له بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی
بنس پیدا سو او دا شیخ بمعرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا
مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد دی او دی
کتاب د اولیای افغان هسی کاښی چه بی بی نیکبخته چه د خدای عارفه او رابعه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانې وه یو کتاب ې کښلی دی چه نوم ې دی ارشاد الفقرا او په دی کتاب
ې ښې نصیحتونه په شعر ویلي دي، په فقرا او عباد الله ته مفید دی دا کتاب
په ۹۶۹ سنه هجري تمام سوی دی او زما پلاري نسخه لیدلې وه په ښو کښې
ښخه وقت چه دی تللی و لیسفر د ښخه ځای د غه شعرونه له ښخه کتاب زما
د پلار پیاد وه چه ما د لته ځنی نقل کړل چه کتاب می پیدا کړ د عارفه دوران
رنګین وی

مثنوي په نصیحت کښې

پزره بنا دشې ای مومن	بظاهر په باطن سپین
ظاهر زهد په اخلاص کړه	پزره تینګ شه له یقین
شکر صبر په هر حال کړه	خودنمای مشه خودبین
ښه وروځ به پیژندې	که خبر شې له سجین
سجین ځای د خودنمای	د بې نماز او د بې دین
له هغو ځا امان راکې	یا الله العالمین

بل نصیحت و لها ایضاً

دا ښه ای حق ته غاړه کښېږده	نوری نوری دنیا پرېږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیا پاته له هر چا ده | په اخلاص کې ځنې لیږده
څه قوت لري پېچا نکې | سر د یار په رضا کښېږده
ځان له بد خوی نه زغوره | زړه په ذکر د یار بلېږده
کل دنیا به دښمن شي | اوس لیرې ځنې ریږده
بتول غواړي حساب ورځ | کړه د او منې کړه د میږده
د نیا ترک هم که یوه ې | دلقا پر لوري پېچې ږده

ولها ایضاً رحمها الله

په طلب ئې و در بیږه | په خدمت ئې هو سیږه
لجمله بد و نفرت کړه | و نیکی ته ولاړ یېږه
په نیکی کښې ئې اخلاص کړه | بدی مکړه و پوهیږه
په ګناه له وار و ستر ګو | د باران په دود وریږه
چه یا رب العالمینه | ګناه ورانتیریږه
خدای بر رحم پیدا وکا | پزار یو ته ژړیږه
بې پروا و خدای ته مه شه | له غضب و ویریږه
هر عذر فعل چې ئې حق دی | په طلب ئې و بنوریږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د بیرمنې د حسب او نسب بي بي زینب اطال الله بقائها

بي بي زینب د حاجي میرخان علیین مکان لوروه چه لدکوچنوالي ی
پحرم کې د عصمت او عفت لوست وکا لېپلد سخه چه قرآن کریم ی
ولوست د احکام اسلامي او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسي
مشهورکتب ی ضبط کړل استاد علوموی ملا نور محمد غلجي دی چه دیر
عمری مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بي بي زینب
ډیره هوښیاره او پیښها لو د امورو عالمه ښځه ده او د پادشاه جهان
شاه حسین پا مورو کی تدبیرکا او هرکله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمان ی پجز و عمل کا او نصایح ی اوری داد مشهوار د صدف عصمت
سنډبنډ شعرون هم وایي او د موزونانو او شاعرانو قدرکا دواوین د
شعرا هرکله لولي او لمضامین شیرین ی کام شیرین کا عمر لعبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیروی او مخدراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کبنل او لوستل ورښیي نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرگ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان لوګل غمجن

(c) ketabton.com: The Digital Library

و مخزرالتو د هرم سا ندی او غلبلی کا بی بی زینب په واقعه دورور د وفات واوریدله دیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی تسکین وکا د تنلی زړه او هسی ویرندی په ویر دخپل وروره مرحوم دوېلد په زره ی د للهٔ نقل کوم خدای تعالی د متول نخا نوان عالیشان د پادشاه ظل الله ژوندی دلری او خوښ

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

بی نغ سو په ورور تیر لدنیا سو نا   قندهار وار په پښ پر سو نا

زړه می په ویر کی مبتلا سو نا   په شاه محمود لما جلا سو نا

دارون جهان راند تور تیم دینا + زړه د بلبلیتون پیتیغ کرم دینا

هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیا پهی تاج مو بر هم دینا

په شاه محمود تیر لدنیا سو نا   قندهار وار پښ پر سو نا

خوان ویره د توری جنگ ونا + ولاړ د کام بنام ننگ ونا

دښمن لره پو بنو رنگ ونا + پر میدان شیرو یا پلنگ ونا

افسوس په مرگ دده بیخوا سو نا   قندهار وار پښ پر سو نا

محمود

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمودٔ ندیوازی خور ژړی + پر مرګ د هتول ګلی ګور ژړی
خپلوان لا څه پاچا د ورور ژړی + لښکر سپاه د پلی سپور ژاړی

پښتون د هتول پوا ویلا سونا   قندهار واړه پړپا سونا

اصفهان پاته تاج نسکور عالمٔ + په شاه محمود سوڅ پګور عالمٔ
دپښتون لمر سو تیاره تور عالمٔ + راغته دښمن بلا پېغور عالمٔ

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا   قندهار واړه پړپا سونا

لښکر سو څپور پښتون ملا ړی ارمان + پیخاوړ و ځای کا شاه محمود عالیشان
پاته سو تخت و تاج د هتول اصفهان + زړه ی راسو پرسو کا خوښی دښمنان

وایی پښتون اوس بی پاچا سونا   قندهار واړه پړپا سونا

اسمان بیاد څه ستم کا څرګند + د شلاوه تا چه د پښتون و پیوند
دښمن د بیا زمونږ پر میر کا خورسند + په شاه محمود د کا پیقبر کی بند

پر ګور هو وير شور و غوغا سونا   قندهار واړه پړپا سونا

هوتکو ژړی شاه محمود څه سونا + پښتو ستا سی لوی سپاه څه سونا
د اصفهان تر قراه څه سونا + پاچا چه وحشمت پناه څه سونا

د پښتو پرتم فنا سونا   قندهار واړه پړپا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود خوان دی ولی ولاړی لما + لیخت و تاج ته پرته سوی جلا
اصفهان ولی پاتې سونا لتا + سر دراپورته کړه په څکمی اعدا

دښمن ولاړه بیا شاه ځوا سونا   قندهار واړه پېښورا سونا

اوریم ناری دغم په کړین فریاد + پښتون ټپرګ د شاه محمود سو برباد
زړون په تل تاو جادمن سونا بناد + د ساندو بیغ دی په راوړ مینی باد

ماتم زده پیر و برنا سونا   قندهار واړه پېښورا سونا

وروړ مقرد تا مولا کی جنت + در دکی تا ته پسله مرګ راحت
روح د ده سبا د پلوی وریخ د حیات + یخ د ده رون دخدای په مهر و رحمت

دخالق رحم تل پیرا سونا   قندهار واړه پېښورا سونا

ذکر د شاعره برګزیده زرغونه   زرغونه د ملا دین محمد کاکړ لورده چه پیغله ی
کېنی او مسید د او پیلارې وکا تحصیل دعلوموا و دفصاحت احکام ی زده کړل
او د فضحاوو اشعاری و لوستل زرغونه په تبالد د سعدالله خان نورزی ده چه نوزیالی
زامن ی هم لود او لیتول د علم و هنر خاوندان و ما قد هی نقل وکا زما پلار په زرغونی
دی شیخ مصلح الدین سعدی رحمة الله علیه کتاب د بوستان لموړل په پښتو شو نظم کا او نوم

ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بوستان د پښتو چه دا کتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پایید و ساده
او تول نکات عارفانه او نصایح حکیمانه دی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغونی
نغز اشعار او غزلونه هم وویل او پرمره د فصحای شهرت وکاوهی چه موزونانو
د روزگار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کاوه گلونه د پند
او نصیحت به ی لټول لول هسی وایی چه زرغونه کی لداره ضبحه د و خطای نور ابند
وا وکاتبانو به ی لد حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار هسی وویل
چه په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونی په خط بوستان د پښتو ولید چه خپل اشعاری
په خپل بند خط هسی کښلی وچه ملخری ی خط ته عاجزی کاوه او د غه حکایت لدغه
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د وچه زه ی پخر انه کښلی کاوم

حکایت له بوستان د پښتو

او ریدلی می قصه ده | چه لشانو هم خوښ ده ده
دا اختر یو رخ سحار | بایزید چه د و رویداد
له حمام راوتلی | یکو ښځه کښنی تیر میدلی
ایری ښاوری یا لبام | راچه کړلی ناپام
پخ او سری سو گکه | پایرو پښاوره خر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید پشکر کښنو سو | د مغل تخ پر پاکید وسو
پیدا زه وریسم د بل اور | پید پا ور کی سهم نسکور
لا ایرو ید خد ید ورم | یا به لب شکوه کوم
هوپو بانو ټخان ایرک | لا لوینی ټخان پر یکبر
ځوک پید ټخا نند گهری تل | خدا یتد نسی کرای کښل
دیي تل یگفتار نده | لو غبره پکار نده

تواضع بد سر لوړ کا
تکبر بد تل خوړ کا

ذکر دعفت همراه رابعه حال د دی شاعره ماتدندی معلوم سوی
خو لب څد پید منبکاره ده منجد هسی ده پید ا شاعره دتند هره ده او پید دراث
د محمد بابر پادشاه ی ژوندکا هسی وایی پید اشعاری دیرو دیوان ی
درلود دعنديو ه پیلد رباعی ماتد صدیق او رفیق محمد طاهر ځجریانی وویلد
پید زه ی دلتد پنځر اند را نقل کوم

رباعی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

آدم ئې مخلې و تدر امنون ده | پاو در دغم ئې سوی ایرون کا
دوزخ ئې روغ کا په زړه د مځکې | نوم ئې د بغد دلته بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد ببوزی ـ مؤلف د دې کتاب

حقیر فقیر محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان یعقوب هوتک په زموږ د کهول
اصل ټاټوبی مرغده چه زما نیکه قادرخان له مغده ځای راغی سیوی ته او سیده
وسیدی ښه له ټوده مدت په دا تما شاد نصیب او قسمت راغی د قندهار پنجوا کښي
لیکلی د کوکران استوګنه ئې وکړه او پیشه ئې زراعت وه د دې خان د پیر معمر ئې
وو په ۶۷ کالو په سنه ۱۰۵۸ هجري وفات شو او په مرغه کښي چه کوکران
لوی میږی جنځ زما پلار چه داود خان نومیږي پیدا شو په ۱۰۲۹ هجري په دغه کوکران
زه پیدا شوی او په آوان د ضباوت ئې علوم لوستلي او په څلویښت عمر په موزونانو

او فصحاو علماو د نامه ښا وند واه د دېر عمره قندهار تللی او د کسی خزون اوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ډیر ښه او ښیوو او لوړو ځایونو کې لیدلي و بعد وخت چه د خان علیین مکان

حاجي میرخان پخپله پرکښې ډګر کښې خان ونه سره جنګونه کړل نو زما پلار هم په غو

جګړو کې ملګری وو او سره ځکه نو له قدیمه زما معرفت لدې خاندان ډېر دی

او اخلاص یې لرم پرزړه باندې په کال ۱۱۲۲ هجري په رضعوی پادشاه لښکري پر قندهار

راغلي نو د جنت مکان حاجي میرخان لخوا زما پلار د ولایت او لښکرو او ستیان

او ملتان او نورو ځایونو ته پټ شو د حاجي میرخان مدد ته راوغوښتل او له هند

پښتو سره یې مرګ وکړ او ډیر پټ شو د نورو او بارګزو او اسحق زوو لښکري

کړل د خان او پرضرور خان ته یې پرغلو کا او پیدا غو جنګو زما پلار د حاجي میرخان

جنت مکان لخوا سپه سالار و پس له وفات د حاجي میرخان مرحوم مغفور

زما پلار په سنه ۱۱۳۶ هجري وفات شو او یکو کرات د خیل پلار سره ښه سو

د عمر مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به یې شعرونه هم ویل چه

دلته تیمناً د ده دوه رباعي را وړم او د ا رباعي په صنعت د تجنیس یې نظر

دی او په فصاحت هم مثل ملګري

رباعي

په د چا پرزړه کې اور د مینې بل سي
بیا او ربل یې لمبې ګړه کې حالې بل سي
ورد مینې کله مري د زړه له مینې
دا او ربل بیند که تل د زړه پټیل سي

رباعي

رباعی ولد ایضاً رحمه الله تعالی

کدی وینی وینی تل څاڅی له زړه وتښه   څوک چه وینی تاله ګوانو یاویده وتښه
د زړه له زړه کړه وینی وینی څاڅی   چه کړو د غم لویدلی ښالا کړه وتښه

اوس چه دی لږ حال د پلار او نیکه د کښیښ نو تفصیل حال هم کاږم او د خزانی
لیدونکی پیخبر دم زما راتګ دی نابودی دنیا ته تحقیق قرار دی واقع سوی و په
۱۴ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجری یکو کران کښی او مسن تو د تمیز و رسیدم نو دی
پلار درسی راته شروع کا او تر اتلسم کال د عمری وه لوستل احکام
د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او
بیان او معانی او لوز چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسین را علم (د فقه) رسا رته او ترا و سمه په نظر کیمیا اثر
د پادشاه اسلام پناه د بیم او هر کله یا احسان او مرحمت د دی خاندان عالیشان
سربلند سیم عمر می تیر سی پلو ستلو او کښلو د کتابو له منځه د جهان بلد بهره ملر
او ورزیچه می هم خوبنی لکه بیلدی اشغالو چه پل څه پدی اوقاتو د عمر یچه می تیرکه
یو څو کتابونه می وکښل چه یو له د غنو تحفه د غزاندده او لنور دا دی یو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلي دي په بيان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت بالدې اوبد
کتاب مې هم د علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
او کتاب يې کښلي دي په بيان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب يې نوم دی په
سنه ۱۱۳۹ هجري چه دغه کتاب د پادشاه عالم پناه مد ظله تر مخ تېر شي کا
سل طلا وي يې ما ته صله کا او هر کله د اسې مراحم د پادشاه د دې فقير غريب پيچ
د مير دي او ارکان د دولت ابد مدت هم پر دې فقير د رحمت نظر کا خاص بيا
بهادرخان عاليمکان چه من ورځ ينقند هم د غربا و پر سر ظل د رحمت دې فائق
دي عمر دې ير کا ما لره يو ديوان د اشعارو هم ستر چه په دې وقت کې مرتب او مدون
سوي دي او غزلونه او قصايد او رباعيات اي کله چه طبع قاصر ميل د شعر او د ويلا
کا شعرونه کاتب هم او موزونان د روزگاري خو بنوي څه کړ چه د ځان ستاينه
سبب نه دی او پوهان لدی کار عار کا نو بېخرا نه گی مې خپل احوال وکښنه چه
دی کتاب وپوهيږي ما ته دعا وکا او هر وقت مې په دعا ياد کا خپله يوه غزل
هم د الله د ستوني په طور کاتب هم چه پر صفحه د روزگار يادگار روي نور
اشعار مې په ديوان کښې ليکلي دي شايقان د علم او شعر دې له ديوان لولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقي پاڅه د سره ملو ډک یو جام را | تا الغم نا آرامه یم آرام را
بیله مېو د بنګا رندو زړی څکېږم | پیر لیسو د خوبی بنه پیغام را
دنیا پاتې ده بنادي مو یو ګړی ده | یو ګړي مې خوښي کړمې کړی انعام را
د بلیتون پنتاریکو کې مې ژړېشین سو | ربنا الحمد د جام د مېو نظام را
نا کامیو د دنیا مې کام را ترېخ کا | چه مې خوږ کا کام ترخه دوا ناکام را
نه نشاط سته نه مستي سته نه زړه ندې شته | چه سم به ښه شي دا و به علي الدوام را

پا و بو مي سو زړه زړې ګي لبز څه انتو د کړ
محمد ته او ورډک یو سپي جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه ولقاریه ولمن نظر فیه حق علینا والصلوة والسلام علی رسوله محمد وعلی آله واصحابه اجمعین کتاب تمام سو
پوره شه د جمعې ۲۴ د شوال المکرم ۱۱۴۲ سنه هجري په قلم ناچيز او موءلف
محمد هوتک بن داود فارغ البال سو الحمد لله حمداً کثیراً

بتاریخ دهم ماه ربیع الاول سنه یکهزار و دوصد و شصت و پنج هجری نقل شده بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم به منحط حقیر فقیر کثیر التقصیر
نور محمد خروتی برادر عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار
مهردل خان قلمی گردید — هر که خواند دعا طمع دارم
زانکه من بنده گنه‌گارم — این کتاب را احقر الناس محمد عباس
قوم ... در شهر کوئته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان
حاجی عبد الاکبر قوم هوتکی قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری با شوال تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library